

NOVĂCEANUL

Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ❖ Anul XI, Numărul 117 ❖ Luni, 27 Februarie 2023 ❖ ISSN 2392 - 6961

ACTUALITATEA NOVĂCEANĂ

În numărul trecut al publicației „Novăceanul”, primarul orașului, dr. ing. Dumitru Leuștean, a vorbit despre proiectele de dezvoltare a orașului nostru aflate pe agenda de lucru a Primăriei Orașului Novaci pentru anul 2023, cât și despre cele aflate în stadiul de finalizare a documentațiilor, toate vizând viitorul orașului.

Astăzi, suntem în măsură să venim cu noi informații. În prima parte a lunii februarie au fost semnate câteva proiecte a căror valoare totală se ridică la aproximativ 5 milioane euro. Este vorba despre:

- Asigurarea de locuințe pentru tineri la nivelul orașului Novaci
- Amenajarea de piste de biciclete pentru orașul Novaci
- Reabilitarea în vederea creșterii eficienței energetice a clădirilor aferente Liceului Teoretic Novaci
- Reabilitarea Spitalului Orașenesc Novaci
- Implementarea sistemului de management informatizat pentru transportul public în orașul Novaci.

Peste 60 de copii novăceni au participat la atelierul de confecționare a clasicelelor măștișoare, simbol al primăverii, inspirate din motivele tradiționale de pe ii și din sculpturile

marelui Constantin Brâncuși de la Târgu-Jiu, de la nașterea căruia s-au împlinit pe 19 februarie, 147 ani.

Activitatea a fost coordonată de către doamna Daciana Ungureanu, profesor Școala Populară de Artă Târgu-Jiu, Secția externă Novaci.

Constantin DĂRVĂREANU

Ion FLOREA

DIN HOBIȚA-N TÂRGU-JIU

*Din Hobița-n Târgu-Jiu
E un drum pe care-l știu
Omul doarme somnul drept
Unde pot să-l mai aștept?
Somnul său a fost zărit...
O Coloană-Infinit.*

*Poarta-l strigă la-nceput
De lumină și sărut.
Cad castanele vegherii
Peste Simbolul Tăcerii.
Ani trecură, vreo sută-s duși,
Doarme, unicul Brâncuși.*

Lucia Silvia PODEANU

M-Ă BUCURĂȚ LUMINĂ

*Am adunat idei.
Le-am tălmăcit în simțiri
Trăite sau neștiute.
Am descoperit omenesți abisuri.
Am îndrăznit să-mi fac visuri,
m-au înfiorat fapte,
am plâns amarnic de spaimă
în noapte.*

*M-au făcut fericit
zâmbetele unui prunc adormit;
am fost o fărâșă, cu tot și cu toate,
dar mai ales m-au bucurat
lumina din oameni,
puterea cu care iubirea înfrânge
durerea și ura.*

BRÂNCUȘI - TINEREȚEA UNUI GENIU

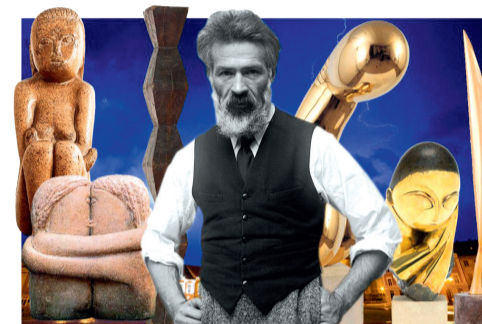
Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

Brâncuși a trăit între anii 1876-1957. S-au împlinit de curând, la 19 februarie, 147 de ani de când a văzut lumina zilei, la Hobița, lângă Târgu Jiu. Mama și tatăl au fost țărani din Gorj și, cum era pe atunci, creșteau oi, vaci, porci, și găini. Tatăl lui era renumit prin zonă pentru că făcea case oamenilor. Brâncuși umbla cu oile, făcea tot felul de lucruri ciudate, și învățase de timpuriu să cânte la vioară. Când a fost la Paris și-a construit două viori la care cânta doine de pe la noi. Dar cel mai mult se uita la pietrele din fața casei, și nu se gândea pe atunci că o să facă chipuri de oameni, cocoșul care cântă sau Socrate care vorbește.

A urmat vreo 2 ani la Școala din Peștișani. În clasa a treia, creștează numele școlii cu un briceag și este pedepsit de învățători să rămână la arest. Se supără rău pe domnul învățător și nu vrea să se mai ducă la școală. Părinții săi sunt nevoiți să-l mute la o altă școală, în satul Brădiceni, unde a terminat clasele a III-a și a IV-a. Între timp își pierde tatăl și se duce la Târgu Jiu, la o vopsitorie de lână. Mama îl aduce înapoi, dar fuge la Slatina, unde a lucrat la un han. Aici a învățat cum să spele vasele, ceea ce i-a fost de mare ajutor.

După 6 luni ajunge la Craiova, unde se angajează ca spălător de vase la gara din localitate. După vreo 2 ani a plecat de la acea bodegă și s-a angajat la cârciuma lui Ion Zamfirescu. Mai târziu va reflecta la copilăria și adolescența sa, când spunea că la Craiova s-a născut a doua oară. Patronul îl pune la tot felul de treburi, până când Brâncuși construiește din materialele din jur o vioară. A luat mai întâi lemnul de la o cutie de marmeladă, pe care l-a fiert bine, apoi a pus un lemn de păr pentru coarde și a început să cânte. Lumea a rămas uimită de băiatul de la domnul Zamfirescu. Patronul a spus că băiatul are multiple talente și l-a ajutat să facă cele 5 clase de liceu în doar 4 ani. A fost o încordare în acei ani, așa cum mai târziu o va întâlni la Coloana Infinitului.

În aceeași perioadă a apărut Bustul Vitellius în ghips la muzeul de artă din Craiova. Plecarea la București a fost o chemare a destinului. În Craiova își făcuse prieteni și s-a despărțit greu de ei. Îi rămânea în memorie satul natal cu fântânile lui. Mama i-a spus că trebuie să se facă preot, pentru că mai erau doi preoți care au întemeiat schitul Locuri Rele. Dar Brâncuși avea o altă cale, cea care-l va duce la căutarea esenței în firea lucrurilor.

La Școala de Arte Frumoase de la București a avut o suită de profesori de primă mărime. Gândul îl ducea mereu la fântânile și porțile de la Hobița, la oamenii rămași în sat, însă drumul lui Brâncuși era spre înălțimi prin sculpturile lui. S-a atașat în timpul studenției de profesorul de anatomia artei. Atunci a făcut un ecorșeu, adică un om căruia i se văd mușchii și toate țesuturile corpului. Mulți studenți au învățat până de curând la Facultatea de Medicină după acest ecorșeu. Dar lumea pe care o concepem este compusă din fenomen și esență, iar esența ar trebui să o reprezinte sculpturile. Mulți sculptează așa cum apare realitatea, însă foarte important este să vedem esența acestei realități, respectiv cocoșul care cântă, pasărea în zbor, cele 12 scaune în fața unei mese la care oamenii sunt tăcuți și unde se aduce prinosul celor plecați în lumea de dincolo. Când termină Școala de Arte Frumoase, i se oferă să meargă ca profesor de caligrafie și desen la o școală din Mizil, dar a refuzat.

Începuse bustul generalului doctor Carol Davila, care se află și acum la Spitalul Militar Central, urmând ca banii să vină în două tranșe, prima ca avans la debutul lucrării, iar restul la finalizarea operei. La comisia de recepție mai mulți au vociferat, că nu semăna chiar cu Davila. Brâncuși a spus că la oamenii pe care îi sculptează, este și contribuția autorului. Brâncuși nu a mai așteptat banii și a plecat la Hobița. Atunci i-a încolțit ideea că va merge pe jos până la Paris.

A călătorit până la Hobița pentru a-și vedea mama, de acolo la Tismana, la Vodița, Vârciorova și a trecut în Imperiul Austro-Ungar. S-a oprit la Budapesta, Viena, Munchen și în Elveția, la Basel, unde și-a vândut hainele din rucsac. A luat trenul și a ajuns la Paris, unde a fost mai întâi spălător de vase pentru a putea trăi, dar a cântat și la strană și a fost paracliser până la 81 de ani la Biserica Ortodoxă Sf. Mihail și Gavril din Paris.

19 februarie, Ziua Națională „Constantin Brâncuși”

Ziua Națională „Constantin Brâncuși” este marcată în fiecare an la data de 19 februarie, ziua nașterii marelui sculptor român.

Astfel, data de 19 februarie este un prilej deosebit de a sărbători nu doar ziua de naștere a marelui artist, ci și contribuția acestuia în promovarea artei sculpturale din secolul al XX-lea.

Această zi este marcată prin expoziții, vizite în orașul natal al sculptorului, lansări de carte și alte întâlniri tematice.

Personalitate artistică a secolului trecut și unul dintre cei mai mari sculptori ai acestei perioade, Constantin Brâncuși este unul dintre artiștii de seamă, care prin operele sale de artă, a contribuit la modificarea concepției plastice asupra artei, contribuind astfel la revalorizarea sculpturii tradiționale și accederea ei spre una modernă, necunoscută până atunci. Printre biografii artistului se numără și David Lewis, despre care scrie și criticul de artă Mircea Deac în volumul „Constantin Brâncuși” (Editura Meridiane, 1966). Biograful David Lewis afirmă următoarele despre artist: „dintre sculptori, Brâncuși a fost primul care a făcut o ruptură radicală cu trecutul imediat. (...) Formele sale simple, liniștite, ieșite din comun, totuși pregnante și aproape abstracte, reflectă o serie de atitudini creatoare care au devenit fundamentale în dezvoltarea artei plastice moderne.”

Propunerea legislativă privind instituirea acestei zile a fost inițiată de mai mulți parlamentari, care, în expunerea de motive, publicată pe site-ul www.cdep.ro, susțineau că declararea datei de 19 februarie drept „Ziua Brâncuși” - sărbătoare națională legală lucrătoare, reprezintă „o reparație morală față de refuzul și umilirea sculptorului de către statul român atunci când a vrut să doneze toată opera sa poporului nostru”. „Constantin Brâncuși ne-a dus în universalitatea lumii făcând din națiunea română o mitologie. Drept urmare, este datoria noastră pentru a nu fi mai prejos de omagiul pe care îl aduce lumea contemporană lui Brâncuși să declarăm ziua lui de naștere sărbătoare națională. (...) Această inițiativă onorează spiritul nostru și în același timp arată dragostea și recunoștința noastră față de valoarea lui Brâncuși”.

Născut la 19 februarie/2 martie 1876, la Hobița, județul Gorj, Constantin Brâncuși a urmat Școala de Arte și Meserii din Craiova (1894-1898), Școala de Belle-Arte din București, pe care a absolvit-o în 1902, apoi a plecat spre Paris, unde a luat concursul de admitere la École Nationale Supérieure des Beaux-Arts și a lucrat în atelierul lui Antonin Mercié. A fost angajat de Rodin ca practician, dar nu a rămas aici mult timp, convins fiind că „La umbra marilor copaci nu crește nimic” („Rien ne pousse a l'ombre des grands arbres”), notează site-ul centrulbrancusi.ro. Și-a închiriat un spațiu pe strada Montparnasse, unde și-a amenajat propriul atelier.

Constantin Brâncuși a lăsat posterității o operă impresionantă, de o mare complexitate tematică, lucrările sale numărându-se, în prezent, printre marile creații artistice ale lumii. Încă din primul an de

studenție, respectiv în 1898, lucrarea sa „Bustul lui Vitellius” obține „mențiunea onorabilă”, în 1900 „Capul lui Laocoon” îi aduce artistului medalia de bronz, iar „Studiu”, din 1901, câștigă medalia de argint. Beneficiind de sprijinul doctorului Dimitrie Gerota, în perioada următoare (1900-1902), realizează „Ecorșeu”, un studiu pentru reprezentarea corpului omenesc, operă distinsă cu o medalie de bronz și folosită, ulterior, în școlile românești de medicină. A realizat apoi bustul medicului Carol Davila, care avea să fie așezat în curtea Spitalului Militar Central din București, în 1912, reprezentând singurul monument public al lui Brâncuși din București. În 1907, realizează, în atelierul său din Paris, „Sărutul” (1907), temă ce avea să fie reluată de mai multe ori până în 1940, când finalizează „Poarta sărutului”, amplasată în Parcul Central din Târgu Jiu. Tot în 1907, a primit comanda unui monument funerar pentru cimitirul din Buzău, lucrare pe care o va numi „Rugăciunea”.

După 1908, Brâncuși dă o nouă expresie sculpturii, originală, proprie lui, preocupare ce va fi strâns legată de alegerea materialului în care lucrează. Într-un timp relativ scurt, artistul elimină detaliile din sculpturile sale, făcând trecerea către o artă sintetică, intelectualistă, cu forme aproape abstracte. În această evoluție a artei sale se înscriu lucrări precum „Muza adormită”, „Sărutul”, „Cumințenia pământului”, „Domnișoara Pogany”, „Prințesa X” sau „Pasărea măiastră”. Vorbind despre „Muza adormită”, Mircea Deac amintește de pictorul belgian Michel Seuphor, care scria, în „La peinture abstraite” (1962), că „A fost începutul unui lucru când Brâncuși, plictisit de „a face cadavre” concepe „Muza adormită”, care se transformă puțin câte puțin în ovoid simplu; a fost începutul unui lucru când nu era nimic.”

Anul 1915 marchează o premieră în cariera artistului deoarece realizează primele lucrări în lemn: „Cariatide”, „Fiul risipitor” și altele. A realizat apoi „Vrăjitoarea”, „Himera”, „Cariatidă” și „Adam” și primele versiuni în lemn ale „Coloanei fără sfârșit” (1918), așa cum îi plăcea artistului să o numească. În 1938, a finalizat ansamblul artistic din Târgu Jiu, alcătuit din „Masa tăcerii”, „Aleea scaunelor”, „Poarta sărutului” și „Coloana infinitului”, închinat eroilor români care, la 14 octombrie 1916, au căzut în bătălia de la Jiu împotriva nemților.

După ce, în 1909, a expus lucrări atât la Paris, cât și la București, artistul organizează prima sa expoziție în America, într-o galerie de artă din New York, în anul 1914. În 1919, apare, la Paris, volumul „La Roumanie en Images”, cuprinzând cinci reproduceri după operele sale. Brâncuși începe să-și expună lucrările în cele mai celebre galerii de artă din Franța, Anglia, America, Elveția și Olanda, fiind elogiât în numeroase publicații din întreaga lume. În 1931,

a fost decorat, la propunerea lui Nicolae Iorga, cu ordinul „Meritul cultural pentru artă plastică”. Până în 1940, activitatea creatoare a lui Brâncuși s-a desfășurat în toată măreția ei, din această perioadă datând operele din ciclul „Pasărea în văzduh”, ciclul „Ovoidului”, precum și sculpturile în lemn.

Cu toate că se bucura deja de recunoaștere artistică în lumea întreagă, Constantin Brâncuși și-a dus viața ca un simplu țaran român, sursa sa de inspirație fiind, de altfel, chiar elementul popular, folcloric, natural. Lucrările sale au o puternică încărcătură spirituală, provenită din viața satului românesc, artistul reușind să îmbine simplitatea artei populare românești cu rafinamentul avangardei pariziene. Brâncuși renunță la elementele secundare prezente până atunci în sculpturi, în favoarea evidențierii esenței lucrurilor. Este artistul care a asimilat în opera sa „toată istoria sculpturii pe

care a dominat-o și a depășit-o”, după cum remarca criticul de artă Mircea Deac, în volumul „Constantin Brâncuși” (Editura Meridiane, 1966).

Artistul a murit la 16 martie 1957, cu suflul întristat pentru că nu se putea întoarce în țara natală, iar la 19 martie a fost înmormântat în cimitirul Montparnasse din Paris.

În România, în timpul regimului comunist, Brâncuși a fost contestat, fiind considerat „un reprezentant al burgheziei decadente”, se arată pe site-ul webcultura.ro. Abia în 1964, Brâncuși a fost „redescoperit” în țara natală, iar ansamblul monumental de la Târgu Jiu a putut fi restaurat, după ce fusese abandonat și aproape dărâmat. La 3 iulie 1990, a fost ales membru post-mortem al Academiei Române. La aniversarea a 125 de ani de la nașterea sculptorului, anul 2001 a fost declarat, prin hotărâre a Guvernului României, Anul Brâncuși, sărbătorit și în cadrul UNESCO.

*Prof. Alina Ramona ȚICU
Director Liceul Teoretic Novaci*

Lucia Silvia PODEANU

Fetița de la Masa Tăcerii

*Așezată pe lespede
rece, clepsidră de piatră,
Fetița ascultă
cum vântul
frânge tăcerea
Trecea apa Jiului
învolutată
Castani foșnitori
Croșetau umbrelor
dantele.*

*Albe pete de culoare,
flori candelabre
Luminau verdele
verii.
La masa rotundă
se gândeau
înțelepți în tăcere
Cum să lumine
Mintea generației actuale
Și să-i confere
Adevărata putere.*

*Fetița cu ochi de
culoarea cafelei
Simți mângâierea
din vânt,
Se ridică de pe
lespedea rece,
clepsidră a timpului
veșnicită în piatră
Și-i spune bunicii:
„Mi-a venit un gând”.*

BRÂNCUȘI - TINEREȚEA UNUI GENIU

↳ *Urmare din pag. 1*

La Paris s-a înscris la Școala de Arte Frumoase, unde după doi ani a fost exmatriculat, pentru că depășise vârsta de 30 de ani. Dar esența și fenomenul îl preocupă mai intens ca niciodată. Urmează Rugăciunea și Sărutul, mai apoi Poarta Sărutului și Cumințenia Pământului. Din 1910 începe lucrarea Domnișoara Pogany și esența este mai importantă decât fenomenul.

Poarta Sărutului semnifică o tradiție - oamenii când pleacă și când se întorc acasă, se sărută. La cele 12 scaune, lumea adunată tace, ca să se poată gândi la cei morți. În felul acesta a apărut Masa Tăcerii, unde oamenii, prin tăcere, stau de vorbă cu cei plecați pe Lumea Cealaltă. Pentru Brâncuși a fost o convingere că fiecare lucru are în el un arhetip, ca în cazul Zborului Păsării, Socrate care vorbește, Cocoșu care cântă etc. În filosofia lui Brâncuși, esența pentru noi este una gândită, și ca atare, sculpturile trebuie să aibă o astfel de dimensiune.

Mica Unire n-a fost pe placul tuturor. Lovitura de stat de la Iași din 03.04.1866

Gândeam că acest material să-și găsească locul în numărul precedent al Novăceanului, concomitent cu omagierea actului unirii de la 24 ianuarie 1859, dar bine că l-am amânat, pentru că ar fi putut demitiza dimensiunea istorică a importantului eveniment pentru făurirea statului român modern. **În opinia mea, dimpotrivă, apărarea cu dârzenie a unirii Moldovei cu Tara Românească, Mica Unire, cum o denumesc istoricii, chiar dacă s-a lăsat cu vărsare de sânge, confirmă dorința românilor de a trăi sub același stindard.**

Adevărul este că Mica Unire din 1859 n-a încântat, în realitate, chiar pe toată lumea din cele două provincii românești. Dintotdeauna au existat interese interne și externe diferite de voința unui popor, au existat trădări, au fost puteri străine care au dorit să împiedice ori să doboare unirea celor două provincii românești. Până și clerul ortodox a fost foarte departe de rolul liantului care trebuie să lege un popor propagând mai degrabă resentimente, xenofobie și învrăjbire între muntenii și moldovenii care încă nu-și formaseră conștiința națională, ba chiar lipsea cu desăvârșire în cazul multor locuitori, după cum scrie istoricul Matei Udrea.

Iată pe scurt ce spun documentele vremii despre lovitură de stat de la Iași, **încercarea Rusiei și a preoțimii ortodoxe** din Moldova de a rupe Mica Unire, despre **bătălia din 3 aprilie 1866 încheiată** cu sute de morți, despre mitropolitul pucist care a fugit îmbrăcat în haine femeiești și a scăpat ascuns într-un poloboc de Ion Creangă.

Rusia a încercat permanent să destrame noul stat. Mai întâi a organizat o lovitură de stat dejucată în ultima clipă la Iași, în ianuarie 1859, apoi mai multe tentative de asasinat asupra lui Cuza, răscoale, greve și agitații. În primăvara lui 1866, cu sprijinul unor boieri trădători și al clerului ortodox din Moldova, Imperiul Țarist a pus la cale mișcarea secesionistă soldată cu carnagiul de la Iași.

Mulți dintre locuitorii Iașului sunt profund nemulțumiți de faptul că, odată mutată capitala la București, orașul lor pierde din influență și perspectivă. Tensiunile sunt mari, iar memoria unei alte răscoale antiunioniste, care avusese loc în 1862, e încă proaspătă printre ieșeni. Nici la București lucrurile nu stau cu mult mai bine. În orașul valah, funcționarii pe care Cuza i-a adus din Moldova și cu care acesta a umplut funcțiile de conducere, sunt întâmpinați cu ostilitate.

A. D. Xenopol relatează aceste tensiuni citând un articol din presa străină: *«Cuza a venit în Muntenia înconjurat de moldoveni care au năvălit în toate funcțiile și care tratează pe muntenii ca biruitori, adăogând că dacă ar fi să reîncape chestia Unirei, aceștia nu ar mai vota niciodată cu dansa»*. Muntenii, pentru a lovi în domnitor, dădeau în moldoveni, neamul domnitorului”.

Lovitura de stat din 3 aprilie 1866 a fost pusă la cale „cu bani rusești” într-un moment-cheie, de maximă slăbiciune a nou-creatului stat de la gurile Dunării. După 7 ani tulburi, marcați de instabilitate internă, lovitură de stat, asasinat și atentate, corupție, reforme extraordinare, dar haotice și clar nepotrivite cu nivelul de dezvoltare a națiunii, domnitorul Alexandru Ioan Cuza fusese silit să abdice pe 11 februarie 1866 de o largă coaliție a forțelor politice (cunoscută, din acest motiv, sub numele de „Monstruoasa coaliție”).

În locul lui Cuza – care a semnat actul abdicării în noaptea de 10 spre 11 februarie 1866 și plecat din țară două zile mai târziu – a fost instituită o Locotenentă Domnească formată din Lascăr Catargiu (boier moldovean conservator), Nicolae Golescu (boier muntean liberal mason) și colonelul Nicolae Haralambie, ca reprezentant al Armatei. Noua conducere a făcut demersuri pentru aducerea pe tron a unui domnitor străin. O altă soluție era imposibil de găsit din cauza rivalităților interne și a complotului puterilor vecine – în special Rusia.

Pe acest fundal, folosindu-se de agenții săi, de trădători din rândurile bogătașilor și de numeroși „idioti utili” din pătura de mijloc și

din preoțime, Rusia pregătește terenul, în Moldova, pentru ruperea unirii. Alesul rușilor pentru a deveni domnitorul Moldovei secesioniste era Nicolae Roznovanu, de 24 de ani, cunoscut cu numele Nănuță, care, trăit pe alte meleaguri, lua lecții de învățare a limbii române.

Acest agent țarist era fiul lui Maria Roznovanu (fostă Sturza, fostă Ghica), cunoscută drept Marghiolița, cu o biografie incredibilă, cu nenumărate aventuri, căsătorii, divorțuri, fugă cu amanții, peripeții la Constantinopole și alte asemenea, care a încercat să facă politica în Moldova și să-și pună fiul domnitor cu ajutorul rușilor.

În Iași au loc acțiuni de stradă separatiste, la care vin persoane cu pancarte purtând mesaje antimuntenești: *„Valahi, duceți-vă de unde ați venit!”* sau *„Vrem să ne conducem singuri!”*. Oamenilor li se vorbește despre „libertate”, „dictatura de la București”, faptul că moldovenii ar fi devenit o colonie a Munteniei etc.

Guvernul interimar de la București încearcă să contracareze agitația separatistă. La Iași sosesc în grabă Lascăr Catargiu și Nicolae Golescu, avertizați că se pregătește o lovitură în forță regizată de Rusia. Este adus un regiment de infanterie muntean, iar prefect de Iași este numit tot un muntean: Ștefan Golescu. Se organizează un comitet de criză numit „Clubul național”, care ar urma să facă lobby în favoarea menținerii unirii și a alegerii domnului străin. Dar impactul acestui „Club național” e zero, iar numărul aderenților – infim.

Cu doar 3 zile înainte de începerea plebiscitului, partida separatistă este stăpâna Iașului. În fruntea mișcării sunt boierii rusofili din familia Roznovanu, care speră ca domnitor al Moldovei să fie pus, în urma plebiscitului, vliștarul familiei, tânărul Nicolae Roznovanu.

- 29 martie 1866: în ziua stabilirii listelor electorale, separatiștii dau năvală și inundă, într-o acțiune bine organizată, sala de ședințe a Primăriei. Colegiul electoral din Iași numără doar 800 de locuri, dar pe lista separatiștilor se strâng 2.000 de semnături. Este respins proiectul taberei unioniste: cei prezenți la adunare se pronunță contra alegerii unui prinț străin, iar pe listele electorale se formează o majoritate secesionistă.

- victoria antiunioniștilor pare aproape, iar aceștia nu se mai feresc, ba chiar fac caz de sprijinul Rusiei. Seara, familia Roznovanu dă un bal unde invitat de onoare este consulul Imperiului Țarist, baronul Offenberg.

- 30 martie 1866: unioniștii organizează o adunare în fața Universității. Se scandează „Unire!, Unire!, Prinț străin de origine latină! Unire!”. Fără efect, însă, la nivelul opiniei publice.

- 31 martie 1866: Guvernul României, conștient de implicarea unei puteri străine în agitația de la Iași și de pericolul iminent, contraatacă diplomatic. Rusia este notificată să returneze moșiile din Basarabia către prințul Moruzi. Culmea e că prințul Moruzi, de care se folosește acum Guvernul interimar de la București, este el însuși agent al Rusiei!

- 2 aprilie 1866: rușii își urmează neabătut planul și pun în scenă o așa-zisă mișcare „spontană” la Iași. O delegație cu pretenții de „reprezentativitate” merge la palatul familiei boierești Roznovanu și cere ca tânărul Nicolae-Rosetti Roznovanu „să accepte” tronul Moldovei. Marghiolița Roznovanu, mama lui Nănuță, mimează uimirea, se declară onorată, dar le cere „delegaților poporului” să aștepte pentru a-și întreba fiul dacă acceptă. Doamna dispare în apartamentele odraslei, lăsându-i în anticameră pe musafiri. Sceneta, de un comic de situație fabulos, are chiar și happy-end. Marghiolița Roznovanu revine după „o așteptare tensionată” și-i anunță solemn pe delegați, în limba franceză: *„Messieurs, Nicolas accepte!”* („Domnilor, Nicolas acceptă!”). A doua zi, evenimentele vor păși însă această notă tragi-comică pentru a degenera într-un adevărat război civil, cu mulțimi scoase în stradă, salve de puști, șarje de cavalerie,

baricade pe străzile Iașului, sute de morți și răniți.

„Jos Unirea! Trăiască revoluția moldovenească! Rușii vor fi aici în câteva ore să ne ajute!”

Ziua de 3 aprilie 1866 era una de mare sărbătoare: Duminica Tomii, a doua după Paște – prilej ideal pentru ruși să pună la cale o diversiune. Istoricul Alex Mihai Stoescu descrie situația: *„Agentura rusească face să se difuzeze în oraș știrea că la ceremoniile de la Mitropolie se vor distribui cantități mari de pomană. Anunțul adună în curtea Mitropoliei și în spațiile înconjurătoare o mulțime credincioasă și doritoare de milostenie, între care majoritatea era reprezentată de țărani din satele învecinate”*. Separatiștii obțin astfel masa de oameni pe care s-o manipuleze pentru a-și atinge scopurile.

În joc intră și preoțimea ortodoxă. Mitropolitul Moldovei, Calinic Miclescu, îl lasă pe „noul domnitor” Nicolae Roznovanu să vorbească miilor de oameni care se îmbulzesc neștiind manipularea pusă la cale. Roznovanu își ține însă discursul în limba franceză, pentru că n-o cunoaște încă pe cea a țării unde i s-a pregătit înscăunarea. Tânărul vrea să-i insuflească pe țărani strigându-le *„A bas l'Union! Vive la revolution moldave! Le Russes seront la dans quelques heures pour nous aider!”* („Jos Unirea! Trăiască revoluția moldovenească! Rușii vor fi aici în câteva ore să ne ajute!”). Poporul nu înțelege, bineînțeles, nimic, dar în acest moment intervine Mitropolitul Calinic, care dă ordin să bată clopotele a primejdie. Dangătele de la Mitropolie activează clerul din Iași, și în scurt timp toate bisericile încep să tragă clopotele, vestind pericolul care, în acea vreme, anunța de obicei un incendiu sau o mare nenorocire abătută asupra comunității. Episodul agit în plus spiritele, populația iese în stradă îngrijorată și surescitată, ceea ce face ca masa de manevră a separatiștilor să crească și mai mult. Mitropolitul Calinic Miclescu a chemat poporul la luptă, proclamând într-un discurs incendiar că Dumnezeu nu vrea Unirea cu veneticii de la București. Apoi, prelatul s-a pus în fruntea mulțimii și, fluturând crucea, a pornit asupra Palatului administrativ. Văzând că „domnitorul” nu are priză la popor, decide să ia în mână sale situația. De la tribuna improvizată, prelatul ține un discurs incendiar, în care amestecă religia cu politica, spunându-le miilor de credincioși din fața sa că Dumnezeu nu vrea această unire care e contra firii, că veneticii de la București, străini de neamul și țara moldovenească, n-au ce să caute să conducă la Iași etc.

După predica violent antiunionistă, Calinic și numeroșii săi preoți, urmați de mulțimea ațătată, ies în stradă și, fluturând deasupra capului crucile, îi îndeamnă pe oameni să ia cu asalt Palatul administrației centrale. Adus într-o stare de transă, puhoiul se năpustește asupra clădirii strigând „Jos Unirea!”, sub motiv că vrea să oprească înregistrările pentru plebiscit.

Iată ce scria la 5 aprilie 1866 corespondentul de la fața locului în ziarul „Vocea Națională”, *„Eri Duminică la eșirea din Biserică o mulțime de oameni umpluse Curtea Mitropoliei și locul denaintea casei Roznovanu. Pe la 10 și jumătate eși P. S.S. Mitropolitul Calinic Miclescu din biserică. Îndată îlu încungurură o mulțime de oameni, Teodor Lătescu în capu, și'lu provocară, să meargă împreună cu denșii la Palatu să gonească pe Locotenenți. «Josu Unirea!» strigau unii. «Revoluție! Nu vă temeți, țineți-vă numai câte-va ceasuri, vină Rușii în ajutorul nostru» strigau alții. Și așa Mitropolitulu cu cărja în mână și cu manta pe umere se puse în fruntea lor și gloata de oameni se îndrumă spre Palatu, strigând: «Josu Unirea! Vină Rușii în ajutoru». „În mers, răzvrătiții scoteau pietrele din pavaj și loveau în oamenii poliției. În dreptul stradei Baston s-a înălțat o barcadă compusă din grilaje de fer rupte de la grădina Mitropoliei. Loviturile cădeau ploae din toate părțile, așa încât caii și soldații erau plini de sânge, unii chiar au căzut jos împușcați”*

În fruntea acestei armate improvizate stau Constantin Moruzi, Teodor Lătescu, Neculai Ceaur Aslan și arnăutul Inge Robert.

Nucleul dur din jurul lor e alcătuit, scrie istoricul A. D. Xenopol (Istoria partidelor politice în România, vol. I, 1910), din mercenari străini, evrei și slugi ale boierului Nicolae Roznovanu. În sfârșit, masa de manevră de mii de oameni care-i urmează pe aceștia provine din rândurile țărănimii care asistase la discursul Mitropolitului Calinic, dar și numeroși mahalagii alăturați pe parcurs, inclusiv *„destul de mulți îmbătați încă de dimineață în curțile familiei Roznovanu”* (Alex Mihai Stoescu, „Istoria loviturilor de stat...”, Vol. I).

Mulțimea ajunge în fața Palatului Administrativ, unde dă peste cordonul de militari care asigură paza. Prima victimă a asaltului antiunionist e însă una neașteptată. Împins de mulțimea scăpată de sub control, Mitropolitul Calinic e prins între cei care vor să înainteze și militarii din față. Înaltul ierarh se împiedică în veșmintele preoțești și se prăvălește la pământ, fiind călcat în picioare de cei care vin din urmă. Scapă totuși doar cu o sperietură și câteva contuzii și se ascunde într-un șanț care fusese săpat, conform unei versiuni, de soldații din dispozitiv înainte să înceapă nebulnia. Jurnalistul de la „Vocea Națională” avea să scrie: *„Mitropolitul se duse în Casinul din colțu al hanului Turcescu, însă plebea plătită nu se potoli, ea voea cu ori ce prețu scandalu. Luă earășii pe Mitropolitulu în frunte și năvăli din nou spre Palatu.”*

Clădirea publică e luată cu asalt de mulțimea antiunionistă, în timp ce soldații încearcă s-o oprească. Încep altercațiile, care imediat se transformă într-o bătălie crâncenă. Se dovedește acum că manifestația nu e deloc spontană, modul în care se organizează riposta împotriva militarilor români arătând, clar, premeditarea.

O descriere sugestivă și amănunțită a evenimentelor ne-a rămas de la sergentul major brăilean Grigore N. Ionașcu, chiar comandantul escadronului de jandarmi călări ai Palatului, prima unitate care a intervenit: *„În mers, răzvrătiții scoteau pietrele din pavaj și loveau în oamenii poliției care încercau să-i oprească. În dreptul stradei Baston s-a înălțat o barcadă compusă din grilaje de fer rupte de la grădina Mitropoliei și sprijinite cu pietre smulse din trotuare. În dosul baricadei se înșirase (ră – n. red.) pușcași cu diferite arme de foc printre care și cu puști arnăuțești”. (...) „Bravul escadron, compus numai din 60 de soldați, a străbătut din mijlocul acelei mulțimi compuse din câteva mii de oameni înarmați cu puști, cu diferite unelte de fier și cu picioare de scaune, cu care loveau în noi și în cai. Loviturile cădeau ploae din toate părțile, așa încât caii și soldații erau plini de sânge, unii chiar au căzut jos împușcați”. „Acum intrase în acțiune un anume Inge Robert, tutungiu îmbogățit de boerii greci, împreună cu pădurarii Stancăi Roznovanu și cu grecii îmbrăcați în fustanele”*

Sergentul Grigore N. Ionașcu mai povestește că, inițial, militarii și polițiștii au primit ordin să nu deschidă focul: *„(...) Plebea răzvrătită se înnulțea mereu. Numeroși oameni de strânsură ieșeau din curtea lui Roznovanu, cheflii și îndrăzneți, și veneau și îngroșau rândurile tulburătorilor, așa încât noi n-am putut înainta decât până la Petrea Bacalu (cam în dreptul școalei publice No. 1 Trei Erarhi). De pe acoperișurile caselor curgeau cu ploaea cărmizile în soldați și în oamenii poliției, de pe ferestre se azvârlea cu apă fierbinte. Noi, călăreții, eram în centrul străzii, iar pe trotuare venise o companie din Regimentul 5 de linie. Neavând ordin să scoatem armele de foc, înduram toate loviturile și încercam să ajungem spre barcadă, unde lumea înarmată prindea pe soldați și îi sfășia în fața noastră. Acum intrase în acțiune un anume Inge Robert (fost arnăut – n. r.), tutungiu îmbogățit de boerii greci, împreună cu pădurarii Stancăi Roznovanu și cu grecii îmbrăcați în fustanele. Mai târziu, ne-a venit în ajutor o companie de jandarmi pedestri. Cu toate astea, soldații cădeau mereu împușcați și neputându-i scoate din picioarele cailor, treceam peste ei strivindu-i”*.

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

RĂZBOIUL LUMILOR

Citesc câteva știri despre războiul dintre Rusia și Ucraina și mă îngrozesc de ce se întâmplă la granițele țării noastre. Pentru ambele popoare este un tribut foarte greu, unde mor oameni, sunt distruse fabrici, spitale, școli, blocuri, case, drumuri, ogoare etc. Fiecare se aștepta la un viitor cât mai bun, dar a venit războiul. Ucraina, atunci când a fost vorba de un puci, în 2017, în care oamenii de pe stradă, desigur organizați, au intrat în Parlament și au dat o lovitură vechiului regim, de fapt a ales calea occidentului. La fel ca în Georgia, când au intrat revoluționarii în Parlament și i-au pus pe fugă pe parlamentari. Dar în Georgia nu s-a mers până la capăt. În prezent, din cauza bombardamentelor rușilor, nu prea mai există curent, apă potabilă, câmpurile sunt minate și peste tot mor oameni. După unii comentatori sunt aproape 20 de milioane de oameni care au luat calea pribegiei.

Rusia a apărut în Secolul al IX-lea, ca stat al slavilor de Răsărit. În anul 988, în timpul domniei lui Vladimir Întâiul, s-a introdus Creștinismul Ortodox în varianta slavă. Peste ceva timp a fost alcătuit un cod de legi – Pravila Rusă. Pe la sfârșitul Secolului al XI-lea, Marele ducat al Moscovei a ajuns să fie înaintea Kievului, pentru că până atunci Rusia avea capitala la Kiev. Treptat, treptat s-a ajuns ca de la Polonia până la Oceanul Pacific să fie Imperiul Rus, și astfel Rusia nu poate uita ceea ce ține de istoria sa.

Ucraina a fost provincie a Imperiului Rus și se chema Tara de la margine. După moartea lui Stalin, a venit Hrusciiov ca secretar general al PCUS, care era ucrainean,

și a trasat granițele mai ales din punct de vedere economic și nu al populației care trăia pe acel teritoriu. În 1991 URSS-ul s-a destrămat, iar Ucraina a luat-o pe drumul ei. În 2013 vreo 2 regiuni s-au declarat independente. Treptat-treptat Ucraina s-a îndepărtat de Rusia și s-a îndreptat spre Occident, iar în prezent cere ajutor de la NATO, inclusiv avioane, tancuri, tunuri, muniție etc. Așa a avut loc o turnură deosebită, încercând fiecare să arunce totul în luptă. Se împlinesc un an de când soldații ucraineni și cei ruși dau cu tot felul de bombe, rachete, cu artilerie grea, trimițând soldații să se omoare între ei. Rusia este o mare putere și deține arma atomică. Când scriu aceste rânduri, NATO dă un ajutor puternic Ucrainei, și nu știm cine va ieși învingător. Așa se pare că lumea s-a divizat în două: unii care țin cu ucrainenii și cu NATO, iar ceilalți cu Rusia, China și alte popoare din Asia, Africa și America de Sud. Putem spune că omul actual este în fața unei opțiuni - să se omoare unii pe alții și așa se va naște iarna atomică.

Omul actual, Homo Sapiens, a luptat vreo 100.000 de ani împotriva altui om Homo Neanderthalis. Se crede că Africa a fost leagănul omenirii. De aici au plecat Omul din Neanderthal și actualul Homo Sapiens. Cei care au fost în Africa acum 650.000 de ani, au plecat să populeze întreaga Euro-Asia. Neanderthalienii vânau animale mari, făceau foc, își îngropau morții, făceau decorațiuni din scoici etc. Antropologii germani au descoperit că oamenii din Neanderthal au trebuit să lupte împotriva omului actual. Dovezi arheologice confirmă că oamenii din

Neanderthal nu erau pasivi, ci din contră, agresivi. Se pare că un craniu vechi de 210.000 de ani din sudul Greciei arată că oamenii actuali au încercat să pună piciorul în Europa, dar au fost respinși. Așa că oamenii au trecut în Peninsula Arabică, au capturat India și apoi au venit spre Europa. Se pare că Omul din Neanderthal a pus capăt existenței sale acum 24.000 de ani.

Astăzi, omul actual se află într-un punct critic, respectiv în războiul dintre Rusia și Ucraina. Sunt aici două sisteme care se exclud unul pe celălalt: unul este cel Occidental - totul să fie al proprietarilor -, iar cei din Europa de Răsărit și Asia spun că nu totul trebuie să aparțină proprietarilor, ci statului, proprietarii având rolul secundar în ceea ce privește comerțul, întreprinderi particulare etc. Fiecare dintre cele două sisteme nu lasă loc unul altuia.

Noi ca țară suntem așezați lângă Ucraina și mai trec și rachete ale rușilor pe lângă frontiera noastră. Nu prea știm cum putem să mai ajutăm Ucraina, în afară de găzduirea refugiaților care vin la noi. Ce mai știm este că fermierii din România nu prea mai pot să-și desfășoare mărfurile, cerealele în mod special, piața fiind inundată de cele din Ucraina, care ar fi trebuit să ajungă în Africa și care nu respectă condițiile de calitate pe care nouă ni le impune U.E., nu și lor, evident. Poate că lumea aceasta s-o fi saturat! O fi venit timpul ca după 3.500.000.000 de ani să se nască un alt Pământ, pe care oamenii să fie mai înțelepți.

Mica Unire n-a fost pe placul tuturor. Lovitura de stat de la Iași din 03.04.1866

➤ *Urmare din pag. 3*

Sergentul Ionașcu, aflat la comanda escadronului care a înfruntat mulțimea insurgenților pe străzile Iașului la 3 aprilie 1866 după ce căpitanul fusese trimis în zilele precedente, cu o jumătate din escadron, într-o misiune spre Botoșani, iar locotenentul fusese rănit încă din primele clipe de către insurgenți, relatează că nucleele dure ale acestora erau compuse din străini. El îi menționează pe arnăutul Inge Robert și „grecii cu fustanele”, dar e posibil ca aici militarul să-i fi inclus și pe albanezi. Portul acestora era asemănător cu al grecilor. În plus, din rândurile albanezilor se recutaseră, vreme de secole, arnăuții cu care fanarioții controlaseră țările române.

Scenele descrise pot părea românilor de azi de-a dreptul neverosimile. Și totuși, ele au existat pe străzile Iașului, unde pe 3 aprilie 1866 s-a jucat soarta Unirii.

În acest punct al luptelor de stradă, boierul moldovean Lascăr Catargiu înțelege însă că situația a scăpat de sub control și transmite către trupe un nou ordin, acela de a restaura ordinea chiar cu folosirea forței, dacă e necesar. Curieri pleacă imediat către unități. Mesajul ajunge la escadronul de cavalerie condus de sergentul Grigore N. Ionașcu atunci când unitatea reușise să răzbată în fața barajului ridicat de-a latul străzii de răsculați. „Aici (în fața baricadei – n. r.) ni s-a adus ordinul de la Locotenentă Domnească, Lascăr Catargiu și generalul Goleșcu, ca să (se) facă formalitățile prescise de lege. Locotenent-colonelul Gherghel a comandat încărcarea armelor, fără gloanțe, și am tras o salvă. Mulțimea, văzând că n-a căzut nimenea, s-a repezit cu mai multă furie spre noi. D-nul procuror general a ordonat să (se) dea trei semnale cu goarna și a făcut somațiile regulamentare. Am încărcat armele cu gloanțe și la comandă am tras. Toți cei care făceau paravan baricadei au căzut. După a doua salvă, infanteriștii s-au repezit la atac cu baionetele la arme și abia cu mare greutate am izbutit să desființăm baricada”. Relatarea bătlăiei a fost făcută de Grigore N. Ionașcu în cartea pe care a scris-o în 1910, „După 45 de ani. Mișcarea separatistă din Iași”.

După ce străpung linia defensivă a separatiștilor, soldații iau cu asalt casele familiei Roznovanu, unde slujbașii acestora și o parte din mercenari se baricadaseră. Urmează o nouă luptă crâncenă, cu morți și răniți de ambele părți. Pe stăzi, cavaleria

urmată de infanterie dă un ultim asalt, distrugând complet punctele de rezistență.

Anastasiu Iordache scrie în „Goleștii. Locul și rolul lor în istoria României” (1979): „Șarja avu loc și rezultatul fu un deplorabil măcel, o nemaipomenită goană peste garduri și prin ulițe lăturalnice – precum și desăvârșita restabilire a ordinii”. Insurgenții se risipesc, dar nu încetează să lupte, așa că subunități ale forțelor armate pornesc în urmărirea lor. „Întregul centru al Iașilor este dominat de trupele militare care execută acum misiuni combinate, infanteria trăgând din genunchi în orice grup de oameni, în timp ce cavaleria îi vânează cu lovituri de sabie din mișcare”, scrie Alex Stoienescu.

Jurnalistul de la „Vocea Națională” prezent la fața locului menționat mai sus avea să relateze, la rându-i, în corespondența din 5 aprilie: „(...) Se dete soldaților ordinul de a se apăra cu focul pusciloror. Prima descărcătură se făcu în aeru, plebea tot nu se liniși, atunci câteva puci fură slobozite în mizlocul ei și vr'o cincinci indivizi (indivizi – n. r.) picară îndată josu. Lupta era angajată. Un omu pusu de preoți rusofili trăgea totu mereu clopotul celu mare a Mitropoliei ca de focu. De dou ori cavaleria mătură strada cea mare până la colțul caselor lui Neuschotz, arestând pe ori cine se împotriva și ducendu-l la gardă, de dou ori plebea se readună din casele lui Roznovanu și din Mitropolia. A treia oară în fine în urma cavaleriei se aședă și infanteria de stradă, unu peletonu străbătu în casa lui Roznovanu, în capul loru Vasiliu Pilatu, și arestă acolo pe D. Nicolae Roznovanu, Ceaur Aslan, pe Teodor Lățescu și pe avocatul Panaithe Christea. (...)”.

Răsculații înarmați ripostează pretutindeni: „Străzile erau înșesate de numeroase bande mai mari sau mai mici, compuse din greci înarmați cu iatagane, din pădurarii lui Roznovanu și din derbedeii orașului, care se împotriveau apărându-se cu cuțite lungi și arme de foc.” (Grigore N. Ionașcu, „După 45 de ani...”).

Insurecția este astfel înfrântă, dar după o bătălie sângeroasă, care a durat ore în șir.

Încă din prima clipă, autoritățile au minimalizat pe cât posibil tragedia care avusese loc la Iași. Nu exista niciun motiv pentru care România să dorească să se afle, nici pe plan intern, nici pe plan extern, că la Iași avusese loc o răscoală antiunionistă (fie ea și organizată de Rusia) înăbușită în

sânge. Sursele diferă, dar numărul morților a fost, cu siguranță, foarte mare.

A. D. Xenopol scrie despre 2 morți în rândurile militarilor și 15 printre secesionisti, precum și zeci de răniți. Bilanțul este însă, fără niciun dubiu, cu mult mai mare. Grigore N. Ionașcu scrie, în „După 45 de ani...”, epilogul războiului de pe ulițele Iașului: „Bucătăriile militare erau pline de morți. Străzile erau pline de sânge, de cai împușcați și de corpuri omenesti”. Mihai Dimitri Sturza, reconstituind numărul victimelor, ajunge la concluzia că au fost 6 morți printre militari și peste 100 printre insurgenți. Dar documentele militare consultate de istoricul Alex Stoienescu indică peste 300 de morți!

După eșecul insurgenței, Mitropolitul Calinic a fugit deghizat în femeie și a fost ascuns de Ion Creangă într-un butoi, în pivnița unui beci. Acolo l-a găsit Titu Maiorescu.

Marii vinovați pentru acest carnagiu, cozile de topor ale Rusiei, vor scăpa însă cu toții de pedepse. Prințul Moruzi fuge din oraș deghizat în birjar. Nicolae Roznovanu și familia sa, împreună cu numeroși agenți ruși, sunt arestați. Ei nu vor înfunda însă pușcări, beneficiind ulterior de o amnistie pe care o va da prințul Carol I după ce a ajuns pe tron.

Un caz aparte este cel al Mitropolitului antiunionist al Moldovei, Calinic Miculescu. După ce s-a salvat în primele clipe de la pericolul de a fi călcat în picioare de mulțimea întărită chiar de el, prelatul fuge din fața cavaleriei și se ascunde în apropiere, unde se travestește în haine femeiești (după unele surse) sau în caftan evreiesc (după altele). Calinic, tremurând de frică, e recuperat de pe străzi de un alt participant la puci, nimeni altul decât Ion Creangă (la acea oră diacon), și ascuns într-un poloboc, în pivnița cărciumii din strada Sfânta Vineri.

Criticul și scriitorul George Călinescu relatează episodul cu lux de amănunte: „Răscoala izbucni la 3 aprilie și fu înăbușită numaidecât de Lascăr Catargiu. La această răscoală se pare a fi luat parte și Creangă și Gheorghie Ienăchescu. Oricât s-ar părea de curios, participarea diaconului (Ion Creangă – n. r.) la răscoala separatistă e foarte probabilă, întâi prin contagiunea de la mitropolit la clerul subordonat, al doilea, prin conștiința îngustă a acestor clerici fără orizont politic. O proastă opinie despre munteni era vădită în corespondența lui Creangă. Diaconul, ca om de

la munte, are silă de tot ce nu e moldovenesc și iubire de regiune, deci fără îndoielă că în schimbarea de regim a văzut o nouă pricină de înstrăinare a țării. De altfel, ieșenii de atunci aveau încă proaspătă rana mutării Capitalei. Mitropolitul Calinic, urmărit de stăpânire, e scăpat de la moarte de cei doi diaconi, care îl ascund în chip grotesc sub un poloboc din pivnița crășmei lui Stihii de la Sf. Vineri, dovadă că revoluția o făceau mai mult bând”.

Epilogul peripețiilor lui Calinic va intra în folclor. Una din variante spune că Locotenentă Domnească trimite un profesor universitar (se avansează chiar numele lui Titu Maiorescu) să-l caute și să-l recupereze pe prelat. Profesorul îl găsește, spune această versiune, în pivnița cărciumii și îngenunchează în fața mitropolitului îmbrăcat în haine femeiești, implorându-l să se predea.

O altă variantă spune că Maiorescu ar fi purtat dialogul cu Preasfinția Sa prin gaura cepului de la butoi.

Mitropolitul pucist Calinic Miculescu a fost iertat de Carol I, cel pe care-l afurisise în predicile sale antiunioniste. Ba chiar, în 1875 avea să fie numit Mitropolit Primat al României

Ediția din 5 aprilie 1866 a ziarului ieșean „Vocea Națională” a publicat un amplu reportaj de la insurecția antiunionistă din 3 aprilie. Pe care nu-l mai reproduc pentru că, în esență surprinde evenimentele așa cum au fost relatate mai sus.

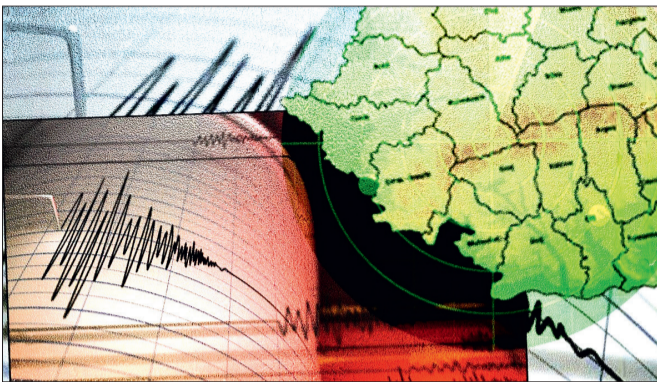
Lovitura de stat încercată la Iași de Rusia și de preoțimea ortodoxă din Moldova în 3 aprilie 1866, la doar 7 ani după Mica Unire, este unul din momentele de cumpănă însângerate pe care România a trebuit să le treacă înainte de a se consolida ca națiune. Evenimentul, pus la cale de agenții Rusiei cu ajutorul unor bogătași și al clerului, în frunte cu Calinic Miculescu, Mitropolitul Moldovei, a urmărit ruperea Micii Uniri și revenirea la situația de dinainte de 1859, prin divizarea celor două provincii românești în state separate. Situația a fost salvată de intervenția armatei pe străzile Iașului, sub comanda fermă a boierului moldovean pro-unionist Lascăr Catargiu – un adevărat erou care, în momentul decisiv, a avut tăria de caracter să ordone deschiderea focului când gloatele, asmuțite de agenții ruși și de preoți, puseseră stăpânire pe oraș.

*Educația... și Lecția de viață***Pământul care se cutremură mai înseamnă și solidaritate în comuniune!****„O cădere în păcat e ca un cutremur. Întotdeauna există o replică sau mai multe...”! (Teodor Burnar)**

Dacă ne referim la zilele de cutremur din februarie, cu aplecare spirituală asupra unor aspecte ale dramelor unei comunități umane și ale influențelor asupra persoanelor care o alcătuiesc, fără a face abstracție de dimensiunea numerică a celor care alcătuiesc la un moment dat comunitatea, se poate ușor constata că în situația în care se cutremură pământul, comunitatea mai înseamnă și solidaritate în comuniune, pentru că o instituție mai redusă ca structură, împreună cu alte instituții care funcționează în comunitate este direct influențată de nivelul de dezvoltare a coeziunii sociale, iar, în esență, solidaritatea comunității vizează evoluția acesteia, un proces de intervenție complexă și chiar delicată, dacă nu chiar contradictorie, dar, bine cumpănită și planificată, ce are ca scop creșterea capacității comunității de a-și pune în practică propria viziune de a face față momentelor de panică! Dezvoltăm cu acest prilej o analiză mai amplă a comunității, considerată ca grup de sine stătător, care se deosebește de societatea văzută în ansamblu, mai ales dacă membrii unei societăți posedă în comun ceva ce le este dat prin tradiții și obiceiuri străbune, cu atribute pe care le moștenesc din generație în generație, pe când membrii unei comunități determinate în spațiu și timp, își dobândesc o serie de caracteristici definitorii, printr-un efort conștient și voluntar, prin asumarea unui destin comun, prin relații sociale personalizate, diversificate și nuanțate de istoria cristalizată prin valori comune, într-un mediu economic și cultural care creează cadrul social și contextual în care frica se instalează ca un sentiment negativ și neliniștitor. Abordând problema în plan sociologic, legat de faptul social, așa cum spunea Émile Durkheim, comunitatea poate fi o localitate rurală sau un grup de localități (comunitate teritorială), o localitate urbană sau o grupare profesională, chiar familia largită, membrii unei rezidențe (cămin, spital, internat), vorbitorii unui dialect (comunitate lingvistică), o asociație și așa mai departe. Ea mai poate desemna un tip de organizare a vieții sociale într-un spațiu strict delimitat (cartier, bloc, mahala), dar și o rețea de instituții educaționale, de interese economice, politice sau de altă natură care sunt structurate ierarhic și care se prăbușesc, așa cum se prăbușește o construcție locuită de oameni. Va trebui ca în cel mai scurt timp, oamenii tineri să fie pregătiți psihic pentru a face față situațiilor de panică și de frică pricinuite de cutremurul pământului! Poate că aceste momente îi pot face pe oameni să fie mai apropiați de Dumnezeu și de credință, de biserică și de cele sfinte, pentru că toată agoniseala materială se poate duce departe în uitare, dacă l-am uitat pe Dumnezeu!

„Emoția: un cutremur cu magnitudine maximă, având epicentrul în inimă”! (Lailly Daolio)

Prin tot ceea ce reprezintă ca mod de viață, comunitatea încurajează socializarea prin «fuziune parțială», când vorbim despre noi elevi, noi studenți sau chiar noi aderenți la diferite

platforme politice sau sindicale, despre victimele unor noi evenimente, prin valorizarea solidarității difuze a membrilor aflați în evidență, ca și prin acordarea sprijinului social, cu participare emoțională, printr-un ritual care reunește oameni legați de o anumită activitate comună, pentru că ne apare, în acest fel, o totalitate de credințe, orientări valorice, interese și scopuri comune. În momentele de grea încercare, oamenii, mai ales copiii, au nevoie de empatie, de liniștire sufletească, iar, în acest caz, comunitatea poate fi înțeleasă mai bine ca un sistem social în care relațiile sunt personale, informale, tradiționale și sunt bazate pe sentimente (sat, bloc, cartier, orașel etc.), conform definiției lui Ferdinand Tönnies (1944), o comunitate promovează percepția conform căreia individul face parte dintr-un sistem mic prin care este securizat afectiv. În ultimă instanță, în momentele de panică și de îngrijorare, în comunitate omul se naște și e legat de aceasta la bine și la rău, fiindcă există o comunitate familială de origine, de obiceiuri, de credințe, iar, spre deosebire de societate, unde relațiile sunt impersonale, utilitare, formale, raționale, bazate pe schimburi comerciale, politice, putem aprecia că dezvoltarea comunitară în momentele de încercare urmărește promovarea «binelui comun», fiindcă încurajează sentimentul de apartenență a individului la aceasta și-l face responsabil pe individul aparținător de dezvoltarea viitoare. Dintr-o atfel de perspectivă, solidaritatea comunitară poate fi definită ca un proces social prin care indivizii dintr-o comunitate controlează tot mai bine stilul de viață și se adaptează tot mai bine la o serie de aspecte specifice ale unei lumi în permanentă schimbare de viață și de mentalități. O serie de cercetători subliniază faptul că dezvoltarea solidarității comunitare este un proces conștient de interacțiune socială și o tehnică specifică asistenței sociale care are ca obiective rezolvarea nevoilor de bază și obținerea și menținerea unui echilibru între nevoile și resursele unei comunități, prin stimularea și încurajarea oamenilor de a trata mai eficient problemele și scopurile lor, prin sprijinirea lor pentru a-și dezvolta, întări și menține calitățile de participare, autocontrol și cooperare, pentru obținerea de schimbări în cadrul relațiilor comunitare și de grup precum și la nivelul centrelor de decizie comunitară. Desigur, într-o lume complexă și contradictorie, așa cum este lumea de astăzi, digitalizată, cibernetizată și suprasaturată de informație, în care adevărul este substituit cu minciuna, în care banul este etalonul absolut al schimbului de valori, de multe ori se pot stabili o serie de obiective ale dezvoltării vieții comunitare prin oferirea de posibilități pentru comunitate de a-și mobiliza resursele în scopul rezolvării problemelor sociale și al prevenirii cronicizării lor, prin destinarea către cetățeni a mijloacelor pentru a-și

destinul ni-l făurim noi și că ne trăim viața dorită după cum acționăm, conștient sau inconștient. Nu-i mai puțin adevărat că viața ni se poate schimba de multe ori fără voința noastră.

Împlinirea propriului destin se poate face prin a învăța să alegem conștient calea de urmat în viață, să înțelegem tot ce se întâmplă în noi și cu noi, încă de la naștere. Alfred de Vigny spunea: „Destinul conduce jumătate din viața unui om. Pe cealaltă o conduce caracterul”.

Destinul este un dar ori ni-l făurim noi? Iată o întrebare care necesită multe răspunsuri. Destinul, fie că-l numim așa, ori soartă, ursită, reprezintă modul în care decurge permanent viața noastră. Iar atunci când nu reușim să deslușim unele taine ale vieții, gândul ne duce la

divinitate, la destin, fără să conștientizăm că suntem răspunzători de realizările sau nerealizările din viață, că ne scriem singuri soarta prin propriile noastre acțiuni.

„Când se declanșează seismul, dispare ateismul”! (David Boia)

Încercăm să aprofundăm aceste aspecte care pot fi necesare instituțiilor publice în derularea unor proiecte prin finanțare europeană, pentru oferirea unor mijloace de interacțiune între diferitele segmente ale comunității, între diferiți cetățeni și grupuri specializate care se preocupă de bunăstarea comunitară, pe fondul incluziunii sociale, ca o relație de comunicare între diferiți specialiști și între practicieni și conducerea comunității, între profesioniști și forțele instituționale, cum ar fi sistemul școlar, sistemul medical, sistemul juridic sau chiar sectorul privat, pentru oferirea de servicii de planificare socială către comunitate. În momentele delicate și frământate pricinuite de un cutremur care se repetă cu o mai mare intensitate, devine tot mai importantă crearea de planuri de solidaritate socială pentru punerea lor în aplicare, pentru influențarea politicilor de bunăstare socială și a altor domenii strategice care pot influența liniștirea populației și pentru asistența în mobilizarea unei finanțări adecvate guvernamentale sau private. Cu o privire mai amplă, solidaritatea comunitară în urma cutremurelor este în strânsă legătură cu alocarea și folosirea eficientă a resurselor la nivel comunitar, cu inițiativele locale în dezvoltarea și folosirea mijloacelor specifice diferitelor zone ca și de acțiuni de reprezentare pentru grupurile sociale marginalizate. Cutremurele au trecut și poate mai vin altele, dar, solidaritatea comunitară este astfel legată de dezvoltarea capacității comunitare de a fi mai legată de oameni și de credința în Dumnezeu! Solidaritatea comunitară care este legată de cutremure capătă o evoluție planificată în care aspectele economice, sociale, culturale, de mediu și administrative contribuie la identificarea unui «salvator comun» al oamenilor, care este numai Dumnezeu cel Atotputernic! Membrii comunității acționează de multe ori în comun pentru a soluționa problemele solidarității, multe dintre ele variind ca intensitate și întindere, de la inițiative luate de grupuri mici până la inițiative majore care implică întreaga comunitate. Rezultatul principal al dezvoltării solidarității comunitare în condiții de cutremure poate fi îmbunătățit de la o zi la alta! Cu siguranță, război nu vom avea în România, dar, cutremure vor mai fi, unele chiar devastatoare, dar, se poate ușor constata faptul că în situația în care se cutremură pământul, comunitatea mai înseamnă și solidaritate în comuniune, iar, beneficiul este unul mutual, responsabilitatea fiind împărțită între membrii comunității. Solidaritatea comunitară presupune un efort susținut din partea oamenilor, pentru liniștirea tinerilor și a copiilor, ca urmare a traumelor provocate de cutremur, unele pe termen lung și cu efecte vizibile în timp, ceea ce impune o mare datorie bazată pe experiențe și pe bune practici comunitare!

Constantin DĂRVĂREANU

DESTINUL

În general, atunci când trecem prin momente mai grele din viață, spunem că așa ne-a fost soarta, destinul. Până la urmă fiecare om își controlează viața în raport cu modul în care gândește. Credem în destin, în soartă, dar oare suntem capabili să ne organizăm viața în așa fel încât să depășim toate greutățile ivite în cale, să ne ridicăm deasupra sorții? Oricât am încerca însă, nu putem să cunoaștem tainele destinului care ne-a fost hărăzit sau să ni-l stabilim noi, cu bună știință, ori independent de voința noastră. De altfel, nici un om nu-și poate prevedea destinul, mai ales că oricând se

poate întâmpla ceva în viața noastră și atunci spunem că așa ne-a fost destinul.

Putem oare schimba destinul? Greu de crezut, fiindcă destinul nu poate fi prevăzut. Este foarte adevărat că fiecare om dorește să meargă pe cel mai frumos drum al vieții. Tot timpul vieții, atunci când ne confruntăm mai ales cu necazuri, spunem însă că așa ne-a fost destinul. De multe ori căutăm răspunsuri la problemele cu care ne confruntăm. Uneori le găsim, dar după întâmplările care au loc, atunci când creierul deslușește ceea ce am făcut sau n-am făcut. Asta înseamnă că de multe ori,

Pictor ION VĂILEANU-
„În întâmpinarea timpului”

OMENIREA LA RĂSPÂNTIE

A trecut un an de la agresiunea lui Putin asupra Ucrainei (24 februarie 2022), numit războiul lui Putin într-o Europă care se găsea pe drumul în care își regăsise liniștea și pacea după atâția ani de comunism. Putin spera să încheie războiul în câteva zile, dacă nu chiar ore, dar s-a văzut că lucrurile nu s-au petrecut în conformitate cu voința dictatorului.

Rusia s-a izbit de rezistența poporului ucrainean și de solidaritatea popoarelor democratice în lupta cu tirania împinsă în Europa de un regim care până către începutul ultimului deceniu al Secolului XX era învățat să domine lumea. Majoritatea popoarelor condamnă războiul lui Putin și sprijină poporul ucrainean, își dau mâna în lupta cu agresorul care încearcă să inducă frică în rândul statelor democratice.

Este de subliniat sprijinul Americii, al Organizației țărilor NATO, a celor care

sunt în Uniunea Europeană pentru ca Ucraina să reziste și să nu fie înfrântă. Înfrângerea Ucrainei ar redeschide pofta fostului imperiu sovietic de dominație a lumii libere și democratice.

Poporul rus a fost împins într-un război pe care nu și l-a dorit, un război împotriva libertății și democrației, de un agresor probabil nemulțumit că și-a pierdut sferile de influență, mai ales în Europa de Est.

Iată că la un an de la declanșarea agresiunii împotriva Ucrainei, Președintele american Joe Biden a mers la Kiev și Varșovia, de unde a lansat un avertisment dur împotriva Rusiei lui Putin, să pună punct războiului pentru ca oamenii să trăiască liber, Ucraina să fie liberă și democrată.

Președintele Biden, la Varșovia, unde s-a aflat și Maia Sandu, Președinta Republicii Moldova, a mai lăudat și curajul

Moldovei de a-și apăra libertatea, manifestându-și sprijinul total față de Moldova. O Moldovă la care aspiră mereu Putin, punând presiune în problema Transnistriei unde Rusia și-a lăsat un contingent al Armatei a 14-a. Pentru Rusia, Maia Sandu a devenit incomodă în condițiile în care aceasta încearcă apropierea Chișinăului de UE și NATO.

Cel mai puternic om al Planetei, Președintele Biden, a spus că trebuie să fim uniți în fața agresorilor, că agresiunea Rusiei asupra Ucrainei să se termine, că cei răspunzători pentru acest război trebuie trași la răspundere, că dorește ca să fie Pace și Securitate pe toată Planeta, să construim o lume a libertății și democrației. Copiii noștri trebuie să trăiască în Pace și Libertate, fără frica războiului.

A mai spus Președintele SUA, Joe Biden, că lumea este tot mai unită împotriva agresorului și că fiecare

centimetru de teritoriu NATO va fi apărat, că un atac asupra unuia dintre noi este un atac împotriva tuturor.

Președintele american a îndemnat la responsabilitate pentru viitorul Planetei, că SUA, NATO, nu vor declanșa război împotriva Rusiei, dar că Rusia, în loc să pună capăt războiului de agresiune împotriva Ucrainei, a denunțat că iese din tratatul nuclear cu SUA.

Din păcate, Rusia și chiar China sunt interesate de investiții în aparatul militară sofisticată, tulburând pacea și liniștea lumii.

Sunt o serie întreagă de motive care îngrijorează, care tulbură liniștea și pacea întregii lumi. Cu alte cuvinte, Omenirea este la răspântie și nu știm încotro ne vom îndrepta din cauza unor minți bolnave.

Constantin DĂRVĂREANU

NOVACIUL DE ODINIOARĂ...

- articole și note publicate în săptămânalul interbelic „Gorjanul” - *Cristian GRECOIU*

Cazul unui magistrat de la Novaci, dl. judecător Conescu a fost suspendat:

*Sub titlul de mai sus, ziarul „Universul” publică următoarele: Dl. judecător N. Conescu de la judecătoria Novaci a fost suspendat, în urma anchetei pe care a făcut-o dl. inspector Ștefănescu. Suspendarea unui magistrat este un fapt neobișnuit de grav. Nu-i ca suspendarea oricărui funcționar, de pe orice treaptă ar fi. Încrederea și autoritatea unui magistrat sunt, de obicei, cheazăii de prestigiu. De aceea, suspendarea unui magistrat deprimă, mai mult decât poate să facă senzație. Dar dl. judecător Conescu a fost suspendat și sunt indicii că împotriva-i se va deschide acțiune publică. Cazul se prezintă deci într-o formă gravă. Poate cu atât mai gravă, cu cât învinuitul tăgăduiește învinuirile ce i se aduc; iar materialul documentar al depozițiilor și cercetările sunt potrivnice tăgădei judecătorului. Acum câțva timp, parchetul de Gorj, ca și autoritatea administrativă din Novaci, au primit reclamații, printre care și de la dl. senator Ion Dem Petrescu, că dl. judecător Conescu făcea o practică de homosexualitate cu unii slujbași ai judecătoriei. Sunt arătați 7 tineri, practicanți la judecătoria, care s-au supus pornirilor pătimașe ale judecătorului. Aceștia n-au divulgat, fie din cauza rușinii, fie că le-a fost teamă de superiorul lor. De curând însă, magistratul ar fi voit să-și atragă apropierea unui elev de liceu. Acesta înspăimântat la început, și apoi indignat, a reclamat. Cei 7 tineri, batjocoriți de dl. Conescu, s-au prezentat autorităților și s-au plâns de cele ce au pătimit. Atât publică „Universul”. *Correspondentul său, se vede, că dintr-un sentiment ușor de înțeles, n-a vrut să dea o prea mare extensiune corespondenței privitoare la această urâtă chestiune, - și bine a făcut. Nici noi nu vom răpi spațiul ziarului - atât de folositor într-altă direcțiune - ocupându-ne prea mult de această afacere. E destul de dureros că ni s-a dat prilejul, nedorit de nimeni, credem, ca să pomenim, într-o astfel de împrejurare, numele unui funcționar din cel mai select corp și pentru o faptă care, dacă s-o stabili în mod neîndoios până la sfârșit - după cum pare - că într-adevăr a săvârșit-o, ar așterne o urâtă umbră persoanei sale. E bine să arătăm că dl. judecător Conescu susține că nu este vorba decât de o înscenare și că nu prea târziu va fi în stare să dovedească netemeinicia acuzațiilor ce i se aduc. Vom vedea rezultatul și la timp, pe scurt, vom arăta cetitorilor cum stau lucrurile.**

(„Gorjanul”, an IV, nr. 28 din 5 septembrie 1927, pag. 3)

Diverse:

Din automobilul ce face cursa Novaci-Săcel-Tg. Jiu, s-a pierdut în ziua de 15 sept. în raza orașului, un gemantan de piele, îmbrăcat cu pânză maron, cu o carte de vizită: Angela Răduțescu. Cine l-a găsit și îl va aduce sau va anunța pe d-na dr. Patelly, din str. T. Vladimirescu 69, Tg. Jiu, va primi o bună recompensă.

(„Gorjanul”, an IV, nr. 29-30 din 12-20 septembrie 1927, pag. 2)

Un slujbaș model dispărut:

În ziua de 8 crt. s-a stins din viață în vârstă de 60 ani, conductorul tehnic Constantin Gh. Popescu - Ciuperceni, șeful Zonei III tehnice din Novaci. Slujbaș de o corectitudine ireproșabilă, muncitor cum puțini știu să fie, om al datoriei în toată puterea cuvântului, moartea lui lasă unanime regrete în sufletele celor ce l-au cunoscut. Plasa Novaci, în care și-a petrecut o treime din viață, lui îi datorește frumoasele și bine întreținutele-i șosele; tot lui i se datorește cele mai multe poduri și șosele din județ, precum și drumurile strategice, care brăzdează Carpații și pe care oștirea noastră a trecut granița în vara anului 1916. A fost un om de ispravă Constantin Popescu și de aceea a fost petrecut la locul de veci, nu numai de satul lui și de personalul inferior al serv. Tehnic, dar și de prefectul județului, de deputatul Micodin, de senatorul Petrescu, de șeful serv. Tehnic ing. Iorgulescu etc. Cuvintele spuse de d-nii Petrescu, dr. Hasnaș, Pr. Popescu-Pațica și studentul Măndrăleanu, au scos în evidență meritele defunctului, ca om și ca slujbaș al statului. Dumnezeu să-l odihnească în pace!

(„Gorjanul”, an IV, nr. 29-30 din 12-20 septembrie 1927, pag. 3)

Știri diverse:

Dl. Gh. Gașpa, președintele comitetului școlar de construcție al școlii din satul Radoși, com. Cărpiniși, aduce mulțumiri d-lui senator I. Dem Petrescu - Novaci, care a donat, în mod absolut gratuit, 4 m.c. de scânduri de brad, pentru pardoseala sălilor, precum și pentru bunele îndrumări ce le-au dat în tot timpul.

(„Gorjanul”, an IV, nr. 31 din 30 septembrie 1927, pag. 3)

Conferința administrativă din plasa Novaci:

În localul școlii primare din Novaci, a avut loc în ziua de 23 septembrie cor. o conferință administrativă. Dl. Ion Dem Petrescu, arătând importanța conferințelor administrative, a mulțumit d-lui prefect și celorlalți participanți, pentru binevoitoarea atențiune ce au dat acestor fel de manifestări, care îi pun în contact mai apropiat cu nevoile satelor. Dl. dr. Hasnaș a dat lămuriri în chestiunea cazanelor de fabricat țuică și asupra prestațiilor în natură sau bani. Vorbește apoi despre reaua alimentare a populației rurale, din cauză că nu știu să-și pregătească hrana, preconizând ideea propagandiștilor ambulanți. Dl. consilier agricol Gârboveanu face o expunere generală asupra situației agrare a județului. În legătură cu această expunere dl. dr. Hasnaș discută nevoia islazurilor comunale, iar dl. Burlan notarul comunei Poenari, pune în discuție formarea islazurilor pe sate. Dl. Haiducescu, în chestiunea drumurilor, amintește de un ordin de la 1889, care le-a declarat de utilitate publică. Dl. Micodin, deputat, vorbește tot în această chestiune. Dl. prefect dr. Hasnaș aduce mulțumire d-lui Pavel Pacă, pentru o donațiune de teren făcută comunei Crasna. Primarul com. Baia de Fier, arată nevoia ce se simte de pe acum de porumb, iar dl. Ioniță Petrescu, președintele Federalei „Gorjiul” arată că s-a adus o mare cantitate de porumb care se distribuie prin băncile populare. Dl. revizor școlar Cioată, cere intervențiunea d-lui Administrator Financiar pentru ca perceptorii să încaseze amenzile școlare. Domnia sa citește apoi hotărârea ministrului școlilor, ca prima zi de școală să fie închinată comemorării regelui Ferdinand. Dl. judecător Cornel Soran, arată că tăierea pădurilor în munți se face fără nici o noimă și stăruie pentru respectarea obștilor de moșneni. Domnia sa mai arată că sărbătorile legale nu se țin la țară, cerând darea unei ordonanțe severe în această chestie. În chestia nerespectării sărbătorilor vorbește și păr. Protopop Sebastian Pârvolescu - Cernădia. Înainte de a se termina conferința, dl. dr. Hasnaș mulțumește celor ce au luat parte la această conferință, în care s-au discutat și hotărât lucruri de o mare însemnătate pentru județ. Astfel de conferințe, spune domnia sa, vom ține în toate plășile și cât de des, căci numai așa putem cunoaște mai de aproape nevoile satelor și putem lua, deci, măsuri de îndreptarea neajunsurilor semnalate. O asemenea conferință s-a ținut marțea trecută la Bibești. Despre ea, în numărul viitor.

(„Gorjanul”, an IV, nr. 31 din 30 septembrie 1927, pag. 3)

EMINESCU - OMOR CU PREMEDITARE

Acum, după ce l-am sărbătorit cu fastul ce i se cuvine pe Eminescu, gândesc că n-r fi lipsit de interes să prezint cititorilor Novăceanului rezultatul unei investigații pe care am făcut-o, studiind mai multe surse, despre cum a fost scos Eminescu din scenă, ba chiar suprimat fizic. Deh, deformare profesională! Cum să nu mă inspire pe mine o așa investigație? A fost Eminescu eliminat de masonerie, a murit el de sifilis, a fost el omorât în curtea Spitalului Șuțu de către un nebun? Întrebări, întrebări și tot atâtea versiuni.

Există multă literatură pe acest subiect. Au scris despre eliminarea lui Eminescu: Ovidiu Vuia: Misterul morții lui Eminescu, Ed. Paco, București, 1996, Theodor Codreanu: Dubla sacrificare a lui Eminescu, Serafim Grup, 1999. Nicolae Georgescu: „Boala și moartea lui Eminescu, Criterion, 2007” și mulți alții. „Eminescu, sacrificat pentru Transilvania”, au scris profesorul Nae Georgescu, arhivistul Dragoș Olaru și jurnalistul Victor Roncea. „Eminescu a avut o concepție profund creștină în toată opera sa. Publicistica lui a fost incomodă în fostul regim, dar și în cele de după 1989”, afirmă academicianul eminescolog Dimitrie Vatamaniuc în interviul consemnat de ziarista Maria Stanciu.

În 27 ianuarie 2011, Nicușor Furdui, sub titlul „Marele patriot Mihai Eminescu, un martir ucis la comanda francmasoneriei”, scria că glasul său, unic în concertul politicianismului vremii, trebuia să fie stins. Supăra mult adevărul său, al căutătorului de Absolut! Căci pentru el, nu exista adevărul de conjunctură al partidelor, ci doar adevărul nației românești pentru care a trăit și pentru care a fost sacrificat, cu tăcuta complicitate a unor personaje malefice.

„Mai potoliți-l pe Eminescu!” Acesta este mesajul pe care francmasonul și junimistul P. P. Carp îl transmitea de la Viena mentorului Junimii, francmasonul și parlamentarul Titu Maiorescu. Comanda va fi executată întocmai de cei din țară pe 23 iunie 1883. Eminescu avea 33 de ani.

Petre-Carp era șef, alături de Titu Maiorescu, al Partidului Conservator, în timp ce Eminescu conducea Timpul, ziar al Partidului Conservator. Petre Carp a intrat în conflict deschis cu Eminescu. Divergența dintre cei doi s-a născut odată cu apariția în Parlament a temei modificării articolului 7 din Constituție, împotriva căreia pleda în scris Eminescu, opunându-se „impământenirii” evreilor ce invadaseră țara.

Cert este că serviciile secrete l-au luat în vizor pe incomodul jurnalist la greu. Practic toți cei din jurul său erau recrutați, cu excepția lui Ion Creangă probabil, Caragiale însă de exemplu n-a făcut excepție. Fiecare mișcare a lui Eminescu era urmărită și raportată în timp real aproape, ceea ce arată densa rețea informativă creată în jurul său.

Urmărirea lui Mihai Eminescu de către agenții secreți ai marilor puteri străine a fost remarcată încă din anul 1876 printr-un agent evreu Lachman, aflat în solda ambasadei Austriei de la București. Unul dintre primele rapoarte ale ambasadei austriece, la adresa lui Eminescu, conține 20 de pagini și este semnat de consulul austriac de la Iași, fiind trimis ministrului de externe al Imperiului Austro-Ungariei la data de 5 ianuarie 1877.

Carp se afla atunci la Viena pentru a stabili ultimele detalii ale unui acord secret cu Tripla Alianță (Austro-Ungaria, Germania și Italia), care de altfel a și fost încheiat pe 18 (30) octombrie 1883. Reputatul eminescolog, profesorul Nicolae Georgescu, lămurește în ce context a avut loc internarea forțată a lui Eminescu.

Ce voia acest tratat? În primul rând, ca România să se orienteze politic spre Austro-Ungaria. Cu alte cuvinte, România nu mai putea să-și revendice Ardealul. Acest tratat muta lupta ardelenilor în Ardeal. Bucureștii erau de zece ani dominat cultural de ardeleni, care ridicau puternic vocea pentru eliberarea Ardealului, pentru drepturile românilor care erau asupriți. Or, tratatul le interzicea brusc să protesteze în București pentru eliberarea

Ardealului. Până și Ion Slavici, prieten cu Eminescu, înainte de a se fi făcut dispărut din oraș, îi trimitea lui Maiorescu o relatare confidențială privind activitatea lui Eminescu la „Societatea Carpații” care milita pentru unirea Ardealului cu patria mamă România. Colaborarea sa cu serviciile de informații austro-ungare era un fapt cunoscut pentru apropiați, prima lui soție era un ungueroaică, iar el căpătase cetățenie austriacă.

În 28 iunie 1883 este ziua în care se petrec mai multe evenimente importante. Austro-Ungaria rupe relațiile diplomatice cu România timp de 48 de ore. Cancelarul Germaniei, Otto von Bismark, îi trimite regelui Carol I o telegramă prin care amenință România cu războiul. La București au loc descinderi și percheziții simultane la sediile mai multor organizații care luptau pentru Ardeal, printre care și Societatea Carpații, în care activa Eminescu.

Privită în acest context, nebunia lui Eminescu, ca și detaliile internării sale, capătă o nouă dimensiune. Nu mai poate fi vorba de un accident sau de o coincidență, ci de executarea comenzii trasate de la Viena: „Mai potoliți-l pe Eminescu!” În perioada care va urma se fac eforturi importante pentru a convinge Tripla Alianță că situația din România este sub control. Regina Elisabeta, Regele Carol I, primul-ministru Brătianu, P. P. Carp și Titu Maiorescu merg în Germania pentru a calma spiritele. Ministrul de externe, D. A. Sturdza, ministrul C. Stătescu și Petre Grădișteanu merg la Viena, unde Grădișteanu își cere personal scuze pentru organizarea sărbătorii de la Iași, unde fusese dezvelită statuia lui Ștefan cel Mare și fusese citită poezia manifest a lui Eminescu, Doina.

Judecând după măsurile luate împotriva lui, Eminescu era cel mai incomod. Spre deosebire de ceilalți, el nu putea fi convins cu niciun chip să renunțe la ideile și principiile sale. Eminescu era membru activ în mai multe organizații care luptau pentru drepturile românilor din Ardeal: Românișmul (care respingea chiar aducerea lui Carol I ca rege), Orientul, România Jună, Societatea Carpații. Cu astfel de preocupări, nu este de mirare că era constant urmărit atât de poliția și serviciile secrete românești, cât și de cele austro-ungare. În anturajul său erau infiltrați mai mulți informatori, printre care se număra și Ocășanu de la Societatea Carpații.

Varianta cea mai des vehiculată despre cele petrecute pe 28 iunie 1883 este următoarea: În dimineața acelei zile, Eminescu s-ar fi trezit cu noaptea în cap și lovit de nebunie ar fi început să se certe cu soția lui Slavici, la care locuia în gazdă, Ecaterina Szöke Magyarosy. Aceasta îi trimite la orele șase dimineața un bilet lui Maiorescu, cerându-i să o scape de Eminescu.

Maiorescu ia o măsură de excepție – în loc să meargă direct la Slavici acasă, pentru a o salva pe soția acestuia de „nebun”, se duce împreună cu Constantin Simțion, președintele Societății Carpații, la spitalul doctorului Șuțu și, pentru suma de 300 de lei, aranjează internarea imediată a lui Eminescu. A doua ciudățenie, Maiorescu, bazându-se exclusiv pe spusele acestei femei, cere direct internarea, și nu examinarea lui Eminescu de către doctorul Șuțu, așa cum ar fi fost firesc.

Întors acasă, se pomenește însă cu Eminescu, care avea cu el un exemplar din ziarul Timpul, în care tocmai îi apăruse articolul despre Emile Galli. Maiorescu nu-l întreabă nimic despre incidentul de dimineață cu doamna Slavici (presupunând că acesta ar fi avut într-adevăr loc). Îl trimite însă la sediul Societății Carpații, unde Poliția făcea percheziție, pentru a se întâlni chipurile cu Simțion, complicele său la internare. „Numai, de s-ar face asta fără greutate” scrie Maiorescu în jurnalul său în dimineața zilei de 28 iunie 1883, după ce petrecuse o noapte de nesomn, sub apăsarea a ceea ce știa că va face a doua zi. Nu se va face însă „fără greutate”, așa cum își dorea Maiorescu, căci Eminescu își schimbă traseul. Nu se duce la Societatea Carpații, unde totul s-ar fi făcut fără martori, ci la Capșa. La acea vreme Capșa nu era doar un local de lux,

ci și sediul Ambasadei SUA și reședința mai multor ambasadori occidentali. Eminescu se duce la Capșa în speranța de a semnala abuzurile guvernului acestor diplomați și în special ambasadorului SUA, Eugene Schuyler, pe care îl cunoștea personal și care era un fervent apărător al drepturilor omului. Orchestratorii monstruosului complot sunt nevoiți să își schimbe planul.

La Capșa, Eminescu este abordat de Grigore Ventura. Aici, conform declarațiilor lui Ventura, Eminescu ar fi început să țină un discurs „politico-social-național” infierbântat, ar fi scos un pistol, ar fi amenințat-o pe soția patronului și ar fi strigat „la toate aceste nu-i decât un leac. Să îl împușc pe rege!”. Semne clare de nebunie! Ventura, în loc să îl calmeze, îi ține isonul și îi propune să meargă împreună la palatul Cotroceni. Ajunși acolo află că Regele nu este în București. Pe drumul de întoarcere, Ventura îl duce pe Eminescu la băile publice Mitrașevski, îl lasă într-una din camere și apoi alertează Poliția că un nebun s-a închis în baia publică. Îi cheamă la fața locului pe alți doi membri ai Societății Carpații, Siderescu și Ocășanu. Ca un făcut, cei doi au cu ei o cămașă de forță. Intră în baie, îl imobilizează pe Eminescu și spre orele 19 îl duc la stabilimentul Șuțu, unde avea deja rezervat un loc de cu noaptea în cap.

Scena cu pistolul de la Capșa și declarația lui Eminescu că îl va omori pe Rege sunt piesele de rezistență ale tezei nebuniei sale. Ele sunt relatate însă doar de o singură persoană, Grigore Ventura, care va povesti acest episod în stânga și dreapta, dar va ezita să scrie totuși despre el, deși era ziarist. Scena va fi consemnată de-abia în octombrie 1911 de Al. Ciurcu într-un articol apărut în Adevărul, „Eminescu, din amintirile mele”.

Povestea lui Grigore Ventura nu stă însă deloc în picioare din mai multe motive. În primul rând, Ventura susține că a asistat la toate evenimentele din acea zi. Fiind principalul martor, ar fi trebuit să apară în procesul verbal încheiat de Poliție, ori numele său nu apare deloc. Ventura susține că el este cel care a alertat Poliția, ori în procesul verbal este consemnat că poliția a fost sesizată de domnia Ocășanu și Siderescu. Aceștia dau însă detalii pe care nu aveau cum să le cunoască, întrucât nu fuseseră prezenți la fața locului. Ceea ce arată că cineva îi informase. Acesta nu poate fi decât Ventura, care a avut rolul de a-l intercepta pe Eminescu și a face în așa fel încât acesta să poată fi luat pe sus dintr-un loc izolat și dus la psihiatrie, în condițiile în care primul plan imaginat de Maiorescu căzuse. Ventura a imaginat apoi și a răspândit povestea cu pistolul pentru a crea impresia că Eminescu era nebun și a justifica astfel internarea.

Celălalt martor al acestei scene, doamna Vautier, soția patronului de la Capșa, despre care Ventura spune că a fost persoana amenințată cu pistolul de Eminescu, nu menționează în memoriile sale publicate la Paris în 1909, absolut nimic despre această scenă, care, dacă ar fi avut loc, ar fi trebuit să o fi marcat profund. Eminescu declară că vrea să îl împușce pe Rege, ori era puțin probabil ca el, în calitate de ziarist să nu știe că Regele era plecat de câteva zile la Sinaia.

În procesul verbal întocmit de Poliție nu se amintește nimic de vreo armă, ci doar că „Eminescu a venit singur la Băile Mitrașevski, și fiind atins de alienație mentală s-a încuiat singur pe dinăuntru și a refuzat să deschidă”. La locul faptei ajuns, Simțion, Siderescu și Ocășanu de la Societatea Carpații, care aveau încă de dimineață misiunea de la Maiorescu să îl ducă la casa de nebuni a doctorului Șuțu. Aceștia intră în baie unde Eminescu se află în apă, dezbrăcat. Eminescu le cere să iasă. Îl imobilizează și îi pun cămașa de forță. Între timp Poliția îi percheziționează locuința, îi ridică bunurile, îi umblă prin hârtii și manuscrise, sperând să descopere ceva compromițător. Totul se petrece cu complicitatea soției lui Slavici.

Poliția nu va deschide o anchetă, așa cum proceda de obicei și cerea legea. Omiterea lui Ventura din procesul verbal al Poliției nu este întâmplătoare. Varianta că Eminescu a

venit singur și s-a închis în baie era mai credibilă pentru teza nebuniei, decât cea în care era adus de Ventura și care ar fi putut atrage suspiciuni.

De la Băile Mitrașevski, Eminescu este dus direct în stabilimentul doctorului Șuțu, unde tratamentul aplicat îl transformă într-o legumă.

Niciun alt bolnav nu mai este acceptat pentru internare în acea perioadă, chipurile pentru a nu-i deranja liniștea lui Eminescu. Fiica lui Titu Maiorescu, Livia, îi scrie lui I. E. Torouțiu despre modul în care era tratat Eminescu la Șuțu în următorii termeni: „Aș vrea să vă spun că toți domnii care cercetează mintea lui Eminescu au un mare cursur: ils cherchent midi à 14 heures” (caută miezul zilei la ora 14).

În noiembrie 1883, la insistențele unor prieteni, printre care Emilia Humpel, Eminescu este transferat într-un sanatoriu din Viena. Titu Maiorescu, care știa cel mai bine că Eminescu nu este nebun și medicii din Viena își vor da ușor seama de aceasta, se opune la început vehement. În cele din urmă cedează, gândindu-se că este mult mai important să îl țină pe Eminescu departe de țară.

Timp de mai bine de o lună, medicii austrieci nu reușesc să își dea seama deloc de ce boală suferă Eminescu. În decembrie, îl declară sănătos și recomandă externarea. Nimeni nu are însă interes să îl readucă în țară, cu atât mai puțin Maiorescu. Medicul austriac, Obersteiner, îi cere în repetate rânduri să îl scoată pe Eminescu din spital, unde nu-și are locul printre bolnavii psihici. Fișele de observație medicală din timpul șederii în sanatoriul austriac dispar într-un mod misterios, pentru a nu distruge mitul nebuniei lui Eminescu.

Eminescu știa foarte bine ce i se însenase și odată reîntors în țară a făcut chiar eforturi pentru o campanie de presă în favoarea sa. Privit însă ca un nebun, nimeni nu i-a acordat dreptul la replică. Într-o scrisoare adresată în ianuarie 1887 lui Gheorghe Panu el scrie: „S-a răspândit prin ziare știrea că aș fi grav bolnav. Toate aceste zvonuri, lipsite de orice fundament, sunt răspândite poate cu rea credință, încât și dl. C. Mille, într-unul din articolele sale, a găsit motiv de-a vorbi de boala mea pretinsă. Te rog a spune tuturor că se află în deplină eroare și că afară de suferința mea de picioare, nu am absolut nimic. Un mic dementi (dezmințire) în organul (ziarul) dumitale n-ar strica.”

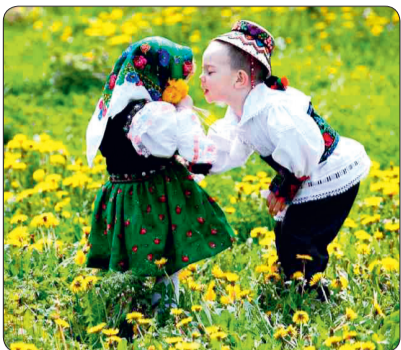
Tot Maiorescu aranjează ca Eminescu să plece în Italia, sub atenta supraveghere a unui om de încredere, chipurile „pentru a se refăce”. La întoarcerea din Italia, Eminescu vrea să vină la București, dar Maiorescu face tot posibilul să îl țină departe de capitală. Toată munca sa, cărțile, notele de lectură, manuscrisele se află la București, la Maiorescu. Prin intermediul diversilor prieteni, Eminescu îi cere în mod repetat acestuia să îi înapoieze „lada cu cărți”, fără de care ar fi trebuit să își reia toată munca de la zero. Maiorescu este de neînduplecat.

Cum nu se cumințește, este trimis tot cu forța la ospiciul de pe lângă Mănăstirea Neamț. Eminescu, pe deplin lucid, i se plânge lui Gheorghe Bojeicu de la Cernăuți, că a fost „internat ca alienat, deși nu fusese”.

DRAGOBETELE

Dragobetele reprezintă o sărbătoare populară, celebrată de români pe 24 februarie. Este o sărbătoare adevărată a poporului român și nu una de import pe care, din păcate, tinerii, dar și unele instituții de cultură o sărbătoresc cu mult fast pe 14 februarie.

Dragobetele, această sărbătoare românească, marchează revigorarea naturii, retrezirea la viață după lungile nopți și zile de iarnă. Potrivit unor legende populare, Dragobetele, căruia i se mai spune și „Cap de primăvară”, era un flăcău chipeș și puternic ce obișnuia să seducă fetele care îi ieșeau în cale, aducând iubirea în casă și în suflet. Dragobetele, una dintre cele mai frumoase obiceiuri străvechi ale poporului român, era numit și „Logodnicul păsărilor”, pentru că în această zi păsările nemigratoare își aleg perechea și încep să-și construiască cuiburile.

În această zi, de Dragobete, nu sunt permise majoritatea muncilor gospodărești, cu excepția curățeniei, care este considerată chiar de bun augur.

Tradiția spune că această zi este dedicată dragostei, oamenii nu au voie să plângă pentru că riscă supărări în lunile ce vor urma, lacrimile care curg în această zi fiind aducătoare de neazuri și supărări. Nu sunt permise certuri, bărbații neavând voie să necăjească femeile, riscând să aibă parte de un

an prost. Sunt permise și încurajate voia bună, distracția.

Fetele și băieții să se îmbrace în haine de sărbătoare și să culeagă flori ale primăverii, pentru a le așeza în fața icoanelor și a le folosi, apoi, la diverse farmece de dragoste.

Tinerii care formează un cuplu trebuie să se sărute pentru a rămâne iubireți tot anul, iar pentru cei necăsătoriți, sărutul poate fi considerat începutul iubirii dintre ei.

Se mai spune că fetele tinere, curioase să își afle ursitul, își pun busuioc sfințit sub pernă, având credința că Dragobetele le va ajuta să găsească iubirea adevărată.

Tuturor celor care-și sărbătoresc ziua de naștere de Dragobete, publicația „Novăceanul” le urează „La mulți ani, multă sănătate, dragoste și iubire adevărată!”

Constantin DĂRVĂREANU

RODUL IUBIRII

Alexandru Delu OPRÎTESCU

Prin desiş de crâng răzbate

Luminiş într-o pădure,

Ghiocei cu frunţi plecate

Au ţâşnit de sub secure.

Mă aplec şi rup un fir

Din privirea ce-o cuprind

Şi din cupa lui inspir

Drogul dragostei, iubind.

Puritatea albă cheamă

Chip de zână adorat

În poiana fără seamăn

Unde eu am suspinat.

Haide, vino nimfă suavă

Să dai viaţă la decor,

Să-ţi pun inima pe tavă,

Însetată de amor.

Şi cu patimi, dăruire

Jos pe flori de ghiocei,

Să răsară din iubire

Bobocel ales, ca ei.

EMINESCU - OMOR CU PREMEDITARE

↳ *Urmare din pag. 7*

Este sechestrat la Neamț din noiembrie 1886 până în aprilie 1887. Gardienii aruncă pe el găleți de apă rece și îl bat cu funia udă pentru a-l „calma”.

Încearcă să fugă de mai multe ori și în cele din urmă reușește să obțină o mutare la Iași, sub îngrijirea doctorului Iszac. Acesta este cel care îi va pune un diagnostic abracadabrant, preluat apoi de istorie: „sifilis congenital matern cu paralizie generală progresivă”. Diagnosticul conținea însă un mesaj important: Eminescu trebuia să fie paralizat, Eminescu trebuia să fie anihilat, trebuia oprit din a mai publica în ziarele vremii. Asasinarea civilă a lui Eminescu din 1883 va fi completată de experimentele doctorului Iszac, care visa să scrie o lucrare despre cazul Eminescu, cu care să intre în analele medicinei. Contrar tuturor preceptelor medicale ale vremii, care arătau că mercurul este toxic și total contraindicat în tratarea sifilisului, doctorul Iszac îi va administra doze uriașe de mercur, de 4 până la 7 grame

Un alt psihiatru din București, Panait Zosin, care nu îl consultase vreodată pe Eminescu și cunoștea cazul doar din corespondența cu sora lui, Harieta, preia diagnosticul lui Iszac și chiar îl completează cu următoarele reflecții: „ca psihopat ereditar, el ar fi petrecut încă nopți albe, ar fi făcut orgii, ar fi mistuit narcotice și excitante (n.n. în condițiile în care se știe că Eminescu era un adversar declarat al narcoticelor). Un psihopat alcoolic și sifilitic, el a ajuns să aibe perioade de furie, de inconștiență, de prozaică întunecare a activității psihice. „De-abia în 1888, Veronica Micle reușește să îl smulgă din mâinile doctorului Iszac și să îl aducă în sfârșit la București. Aici reîncepe să publice, și în urma unui articol împotriva guvernului, apărut în România liberă, este internat cu forța tot la dr. Șuțu, unde va și muri.

La moartea sa, produsă din câte s-a spus, de o lovitură la cap cu o piatră, celebrul doctor G. Marinescu nu realizează după autopsie, analiza microscopică a creierului, care ar fi dovedit că Eminescu nu suferea de sifilis.

După o examinare superficială, aruncă pur și simplu la gunoi creierul lui Eminescu, pe motiv că intrase în putrefacție. Este totuși nevoit să consemneze că a fost frapat de mărimea acestui creier. Pe actul său de deces, nu apare semnătura niciunui prieten sau membru al familiei, ci doar amprente digitale a doi martori analfabeți din personalul spitalului.

Conform lui P. Carp, Eminescu ar fi fost o ființă labilă, neadaptată, pierdută în lumea sa de poet și ar fi murit nebun, bolnav de sifilis și alcoolic. Istoria sa reală este însă cu totul alta. El a fost de fapt un om puternic, de o luciditate excepțională, bine ancorat în realitatea socială și mai ales politică a vremurilor zbuciumate în care a trăit, un militant activ pentru drepturile românilor din Ardeal și pentru unitatea națională, un ziarist de excepție, un vizionar, un reformator.

Acestea ar fi, în esență, contextul politic și împrejurările în care a fost eliminat Eminescu din viața publică.

Despre împrejurările concrete în care a fost omorât Eminescu, scrie și Vasile Gogonea în Gorjanul din 31 martie 2010, care inspirându-se dintr-un articol publicat de Nicolae Georgescu în Universul, București, 28 iunie 1926, reluat în Cuvântul Ardealului, Cluj, 1 iulie 1926, și în Primăvara, Sănnicolau Mare, 4 iulie 1926. Redau pe scurt. „Un pretins martor ocular, pe numele său, Dumitru Cosmănescu, într-o vreme coafor al Regelui, având prăvălie sub vechiul „Jockey-Club” și care „îl servea” adeseori pe Eminescu, când venea acolo împreună cu alți prieteni, căruia Poetul i se adresa prin apelativul „Dumitrache”, în anul de grație 1926, vorbește cu lux de amănunte despre Eminescu, care era „un om domol și foarte așezat. Vorbea totdeauna frumos, ori cu cine ar fi stat de vorbă. Și avea mare plăcere să-l servesc eu. Ca unul care, slavă Domnului, la vârsta mea pot zice că sunt „specialist” și că am servit mii și mii de oameni, mi-aduc aminte și acum că avea un păr frumos negru, ondulat, dat peste cap, mustața, mică, era tot neagră. De îmbrăcat nu l-am văzut niciodată rău îmbrăcat, îi plăceau cravatele negre, făcute „fundă”. Vorbea cu mine, vorbea

cu lucrătorii, și mai ales ședea de vorbă cu d. Ardeleanu, patronul meu de pe vremuri, povestind tot felul de lucruri, fiindcă Ardeleanu era om citit, și fusese și la Paris, studiind să se facă avocat. Când s-a întâmplat nenorocirea că s-a îmbolnăvit, Eminescu a fost dus la Șuțu, unde i s-a dat o cameră a lui, mai bună ca altora. Mă chema tot pe mine să-l servesc și acolo, și mă duceam bucuros. Uneori veneau să-l vadă prieteni, Grigore Manolescu, Hasnaș, și alții care-i ziceau lui Eminescu „maestre” și el râdea, bătându-i pe umăr. Cât a stat la Șuțu, eu nu l-am văzut altfel decât scriind. Scria toată ziua, coli peste coli, și era foarte liniștit”. Desigur, mulți biografi ai lui Eminescu, din cauze niciodată știute prea bine, poate că au ocolit momentul propriu-zis al morții Poetului, dar „eroul” nostru continuă să relateze cum „soarta a făcut ca într-o zi să-l văd murind, aș putea zice, pe brațele mele! Venisem la Șuțu, cam pe la 3 după amiază, iar pe la vreo 4, cum era cald în cameră, Eminescu zice, uitându-se lung la mine: „La ascultă, Dumitrache, hai prin grădină, să ne plimbăm și să te învăț să cânti Deșteaptă-te, Române! Eu, care știam că nu e bine să-i fac împotrivă, am ieșit cu el în grădină, unde se vede că-l trăgea soarta. Și a început să cânte Deșteaptă-te, Române, și eu după el. Cânta frumos, avea voce.

Cum mergeam amândoi, unul lângă altul, vine odată pe la spate un alt bolnav d'acolo, unu' furios care-a fost profesor de liceu la Craiova și, pe la spate, îi dă lui Eminescu în cap cu o cărămidă pe care o avea în mână. Eminescu, lovit după ureche, a căzut jos cu osul capului sfărâmat și cu sângele șiruindu-i pe haine, spunându-mi: „Dumitrache, adu repede doctorul că mă prăpădesc. Țsta m-a omorât!” L-am luat în brațe și l-am dus în odaia lui, unde l-am întins pe canapea. I-am potrivit capul pe pernă, și când am tras mâna, îmi era plină de sânge. Au venit doctorii, cu Șuțu în cap, și ne-au spus să tăcem, să nu s-audă vorbă afară, că nu e nimic. Dar, după o jumătate de oră, bietul Eminescu murise!”

Dacă analizăm cu atenție relatarea pe baza căreia s-a scris articolul, vom putea înțelege faptul că modestia și simplitatea

frizerului Dumitrache, nu diminuează caracterul dramatic al acestor ultime ceasuri ale Geniului Național. De altfel, cele povestite au fost consemnate de mai multe ori în decursul vremii, dar cei care au precizat faptele, așa cum s-au petrecut, nu au mers prea departe cu detaliile, din varii motive, doar pentru a păstra un fel de taină sau chiar de discreție impusă, privitoare la condițiile în care Eminescu a fost ucis de un dement, datorită unei regretabile lipse de supraveghere din partea administrației ospiciului unde și criminalul și victima se găseau internați! Oricum, pe măsură ce vremea curge, iar oamenii se simt mereu „biruiți” de trecerea ei, cred că numai Bunul Dumnezeu poate ști cu adevărat, care ar fi substratul acestor controverse privitoare la cauza morții Poetului Național!” conchide Vasile Gogonea.

Profesionistul din mine în materia cercetării infracțiunilor de omor pun cu certitudine diagnosticul „omor cu premeditare”, faptă prevăzută și pedepsită de Codul penal 1865 (Codul lui Cuza) în vigoare la data comiterii faptei care prevedea că „Omorul comis cu precugetare sau pândire se numește asasinat (art 226). Tot culpabilul de omor cu precugetare ... se va pedepsi cu muncă silnică pe viață (art 232).

Cauza morții: fractură de craniu produsă prin lovirea în cap cu o cărămidă. Autorul omorului: nebunul cu cărămida. Că a lovit din proprie inițiativă, că a fost instigat ori tocmit să-l omoare pe Eminescu, ușor de dedus. Nu am găsit documente despre vreun dosar penal în legătură cu moartea lui Eminescu. De ce? Lesne de înțeles, nu s-a întocmit un asemenea dosar în care să se fi dat o soluție, fie ea și de clasare. Mobilul crimei derivă din contextul prezentat și probează fapta. Prin viziunea, verticalitatea, acțiunile lui fervente și potrivnice urzelilor vremii, simpatia pe care o acumulase în rândul românilor, el devenise un incomod, ba chiar periculos. Vinovații? „Nebunul” din spital. Instigatorii și complicii ușor de dedus.

„Mai potoliți-l pe Eminescu!”, cerea P.P. Carp. Și l-au potolit:

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Constantin DĂRVĂREANU, redactor șef

Nicolae VINȚANU, redactor șef adj.

Alina ȚICU, redactor

Cristian GRECOIU, redactor

Tel. 0744 656 726, e-mail: darvareanu@yahoo.com

NOVĂCEANUL

Publicație lunară tipărită cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Novaci și al obștilor de moșneni din Novaci, Pociovaliștea și Cernădia

Pre-press & print:

Tipografia
ProdCom

S.C. TIPOGRAFIA PROD COM S.R.L.
Târgu-Jiu, Gorj, str. Lt. Col. Dumitru Petrescu, nr.20
Tel. 0253-212.991, Fax 0253-218.343
E-mail: tipografia.prodcom@gmail.com

**Tehnoredactare:
RODICA TEIȘI**